

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul I Nr. 26

Simbătă 4 decembrie 1971

12 pagini — 1 leu

Un tineret potrivnic războaielor...

S-a acceptat să fie luată în considerație de Adunarea Generală a O.N.U., în cea de a 28-a sesiune, propunerea inițiată de România privind „Tineretul, educarea sa în spiritul respectului față de drepturile omului și libertățile sale fundamentale, problemele și nevoile sale și participarea sa activă la dezvoltarea națională și cooperarea internațională”. Nu asupra succesului considerabil, din punct de vedere politic internațional, al acceptării inițiativei românești vreau să stăruiesc: acest răsunător succes este vădit pentru toată lumea și nu-i decît o verigă dintr-un lanț al succeselor politicii interne și externe a României, a conducerii P.C.R. Dar succesul e cu atît mai mare cu cît e vorba de o problemă vitală contemporană, de proporții planetare. Asupra acestui lucru vreau să mă opresc.

Sîntem la peste 30 de ani de la declanșarea celui de-al doilea război mondial — monstrul care a măcinat între maxilarele sale milioane de vieți omenești și a zdrobit bunuri economice și culturale în valori incalculabile. Tineretul nu provoacă războaie, dar în orice caz el plătește cu sînge în primul rînd aceste flageluri ale omenirii stîrnite de oameni. Dovadă și războaiele trecute și cele care se mai poartă azi în diferite puncte ale globului terestru. Or, tineretul se compune din ființe capabile să gîndească și să acționeze, conform educației și rolului ce li se acordă de societate.

Tineretea începe la 14 ani și fiecare o duce pînă unde poate, paranteza închizîndu-se numai statistic în jurul a 40 de ani.

Grija principală însă trebuie în mod firesc acordată primilor 10 ani de tinerete — aceasta fiind perioada de punere a temeliiilor persoanei umane ca factor activ în producție și creație, pornind de la bazele educaționale structurate în studiile copilăriei.

Problema tineretului poate fi studiată în toată complexitatea ei numai ținînd seama de contextul istorico-social din epoca noastră și de condițiile specifice fiecărei țări și fiecărui popor, el însuși foarte diferențiat ca stratificații și categorii umane. În nici un caz problema tineretului nu poate fi considerată la modul abstract, cum se întîmplă cîteodată cu problema păcii, ci numai în deplina ei concrețiune, fără neglijarea vreunui aspect fundamental și actual. Tineretul nu trebuie idealizat — chiar dacă tineretea

M. BENIUC

(Continuare în pag. a 9-a)

TUDOR ARGHEZI

de C. PILIUȚĂ

Lecția supremă

Una dintre cele mai grave, mai tulburătoare, mai dificile și mai frumoase lecții pe care avem să le învățăm, din clipa nașterii și pînă în clipa morții — și mai cu seamă pe băncile școlii — este lecția de patriotism. Este acea lecție supremă, lecția sacrificiului și luptei, lecția rezistenței naționale și a demnității, lecția construcției și a eliberării omului de complexe, de sărăcie și de lașitate, lecția socialismului românesc și a participării la valorile umanității, lecția generațiilor ce-și dau mina trecînd, și a eternității noastre, aici, lecția la care participă zilnic 20 000 000, fiecare cu inima și cu brațele, cu mintea și cu amintirile, cu tot ceea ce are mai bun și mai durabil.

Dar cine — în școli — trebuie să fie profesorul de patriotism? Cine trebuie să găsească acele cuvinte ale comunicării, care dincolo de formulele chimice, de anul nașterii lui Titu Maiorescu sau Miron Radu Paraschivescu, dincolo de semnele de punctuație și de anii tratatelor și tratatelor, dincolo de specialități și domenii — să întărească sufletul tînăr „pe altarul de lumini al Sfintei Patrii”, cum spunea, minunat, într-o poezie Eugen Jebeleanu? Cine este profesorul de patriotism? Cine să-i cheme pe copii — în mod permanent — la lupta fără sfîrșit a patriei? Cine să zidească purele lor conștiințe în jurul celui mai fierbinte ideal: libertatea patriei și a oamenilor săi, demnitatea și construcția națională?

Și pentru că sîntem comuniști, și pentru că tot ceea ce e al patriei ne atinge, și pentru că lecția patriotismului este singura lecție fără recreație și fără vacanță, se cuvine — cred — ca TOȚI dascălii din această țară să fie profesori de patriotism.

Nimic nu e mai bun, nimic nu e mai înălțător, nimic nu e mai sfînt ca Patria; chipul cel mai apropiat al universului, pămînt al soarelui și al ninsorii, Patria fără moarte, Patria mormintelor strămoșilor noștri și a leagănelor copiilor noștri, acum și pururea, Patria.

Cu capetele plecate de atîta iubire, cu ochii aprinși, cu sufletele pure, cu conștiințele limpezi și grave, ce altceva ar putea să ne preocupe mai mult și mai adînc decît Lecția de patriotism, slujirea Patriei Socialiste, rațiunea noastră de a fi? Lecția de patriotism ai cărei profesori trebuie să fie toți dascălii acestei țări.

ADRIAN PAUNESCU

Arta educatorului (III)

Mi-aduc aminte și astăzi cu oroare de pedepsele fizice pe care le primeam, acei mai zburdalnici dintre noi, din partea învățătorului. Pedepselor, să le zicem morale, ca „ieșitul la colț”, sau „în genunchi”, li se adăugau: lovitul palmelor — bine întinse, pentru că durerea simțită să fie cît mai ascuțită — cu muchea unei linii, numărul loviturilor crescînd cu „gravitatea” faptei, trasul de urechi și, în sfîrșit, lovitul obrazilor cu palmele. Îmi ard și acum obrazii cînd mă gîndesc la o palmă primită în clasa a IV-a (a opta, în numerotarea actuală). M-am simțit umilit ca om, și sentimentul acesta de umilință nu mi l-au putut smulge nici anii, nici evenimentele care s-au perindat în cursul vieții mele. Sper din suflet că asemenea „reguli” pedagogice, odinioară în floare, au dispărut pe deplin.

Profesorul care recurge la bătaie, renunță prin aceasta la ceea ce constituie fondul calității sale de educator, posibilitatea de a comunica, de a transmite, de a convinge, pierzînd astfel calitatea însăși de profesor și chiar, în bună măsură, pe aceea de om.

Trebuie să mărturisesc că, trecînd peste perioada acestor „experimente” pedagogice, am înțeles, mai tîrziu, începînd chiar cu primul ani ai liceului, profesori care au știut să ne transmită, o dată cu știința, întregă căldură a sufletului lor. Pe acești profesori nu i-am uitat niciodată și am încercat să fiu asemenea lor. Ei au fost educatori adevărați, totali, în sensul pe care îl înțelegem noi astăzi.

Dar profesorul de astăzi?

În pragul ușii clasei pe care o deschide, el trebuie să se scuture de toate grijile, necazurile și preocupările — altele decît acelea care privesc pe tinerii săi ucenici. Intrarea sa în clasă trebuie să fie dorită și nu temută. Gesturile și vorbirea trebuie continuu supravegiate. Nu numai vorba și mișcările, dar și portul, care trebuie să fie corect, fără ostentație.

Iar atunci cînd își expune lecția, profesorul trebuie să știe să participe, împreună cu elevii săi, la bucuria lucrurilor descoperite, să aducă la suprafață, din strîfundul amintirilor sale, toți fiorii resimții atunci cînd el însuși a primit buchetul de cunoștințe pe care îl transmite la rîndul său mai departe, îmbogățit și înfrumusețat.

Căci pentru elevii săi, profesorul trebuie să fie nu numai un model de profesor, dar cel puțin în aceeași măsură un model de om pentru viitorii oameni.

Lionel Niculescu

IN ACEST NUMĂR:

■ Cincinalul 1971—1975: Coordonate privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală

■ Consultație: Conținutul și caracteristicile fundamentale ale epocii contemporane

■ La Recea Făgărașului se face învățămînt modern.

GÎNDIRII

Un mare umanist

Luni 29 noiembrie 1971, la București a avut loc adunarea festivă consacrată împlinirii a 175 de ani de la nașterea istoricului, umanistului, democratului, luptătorului revoluționar pentru cauza eliberării sociale și politice, a înfrățirii dintre poporul român din Transilvania și sași, maghiari, secui, *Stephan Ludwig Roth*. În cadrul acestei adunări — organizată de Academia de științe sociale și politice și Consiliul oamenilor muncii de naționalitate germană din Republica Socialistă România, personalitatea lui *Stephan Ludwig Roth* a fost evocată de către prof. univ. Vasile Maciu de la Universitatea din București și Mihail Kroner de la revista „Karpaten Rundschau”.

În semn de omagiu adus figurii marelui om de cultură, la Medias a avut loc o adunare festivă unde la liceul care poartă numele lui *Stephan Ludwig Roth* a fost dezvelit un bust al acestuia, operă a sculptorului Kurt Handel, și a fost așezată pe clădirea liceului o placă memorială.

I. R.

Cui folosește?

Un nu știu cine, care seamănă cu P., cu S. sau nu știu cum, și care în viața lui nu a umblat pe la țară și nu are nimic de lucru, zice că s-a apucat să facă un inventar al elementelor care populează decorul unor poezii. După ce întreprinde acest inventar, respectivul S. rămâne consternat. Consternat nu de descoperirea unor lipsuri colosale ori a unor fraude meșteșugite, cum se întâmplă uneori la inventare, ci consternat de descoperirea unor păstori cu bîta și oile lor, a drumurilor de țară, a gardurilor, ciopotrîței și a unui cîmîțir.

Și nu ar fi fost nici un păcat de ar fi rămas cu adevărat consternat și n-ar mai fi fost capabil să ne fericească pe noi cu juste și teribile de exacte considerații, directive și îndrumări încropite după șocul consternării. Nenorocirea noastră este tocmai că s-a trezit și vine și

ne fericește cu de-a sila.

Am vrea să trecem la fondul problemei dacă nu s-ar cere lămurite niște chestiuni prealabile. În primul rînd trebuie să știm și noi pe ce teme a fost ales acest S. pentru a fi investit cu dreptul și misiunea de a inventaria poeziile românești? Apoi, de ce a inventariat numai unele și nu pe toate? Ori le-a inventariat numai pe acelea care nu i-au plăcut lui? De asemenea e necesar să știm cu exactitate care sînt acele unele, cîte sînt din totalul tuturor

poeziilor și mai ales cine sînt autorii lor? Nu de alta, dar poate respectivii autori l-ar putea informa pe S. care-i problema păstorului și a oilor lui.

În momentul de față noi sîntem înclinați să credem că S. nici nu a făcut inventarul de care vorbește și că totul este o invenție. Gravitatea constă în aceea că, pe baza invenției, inventatorul acuză și acuză în public. Pe noi și pe oricine altcineva ne interesează dacă și ce dovezi a avut S. în momentul în care a scris articolul și nu pe cele ce și le va confecționa pro causa după punerea în gardă prin aceste rînduri. Convinși de faptul că n-a avut, nu putea să aibă și nici nu poate să-și procure astfel de probe, sfătuim arzător pe păstorul cu oile să-l ia serios la întrebări pe acest S. și să vadă ce a avut cu el, cu oile și drumurile lui. Întrebarea este cît se poate de legitimă, căci el, păstorul, cu oile lui, îl tolerează pe acest S., și nu invers. Și îl tolerează de sute de ani și nu de ieri de azi.

Rîndurile la care ne-am referit surprind cu atît mai mult cu cît ele apar tocmai acum, în noul climat determinat de tezele din iulie și de lucrările recente plene a C.C. al P.C.R. Cei care ani de-a rîndul ne-au dat lecții, în loc să stea acum să medite-

ze, vin și rătălesc din nou voința, programul și gîndurile partidului și națiunii. Dacă cei ca S. nu au citit expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R., ori nu au înțeles-o, îi sfătuim să o mai citească o dată. Secretarul general al partidului, acest mare fiu al poporului român, care s-a născut și a copilărit la țară nu a spus și nici nu putea să spună că în poezia noastră abundă elementele legate de popor și de viața lui, ci a spus că aceste elemente sînt prea puține. „Avem nevoie de o artă care să fie suflet din sufletul poporului — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — să redea și greu și bucuria și visurile spre viitor ale oamenilor muncii, o artă izvorită din realitățile națiunii noastre, profund umanistă”. Poezia noastră a oglindit prea puțin viața și preocupările fundamentale ale diferitelor segmente ale poporului român, și nu prea mult.

Titus Păcuraru

Bună dimineața, copii!

În fiecare dimineață ne întîlnim pe calea un-delor cu preșcolarii grădinițelor noastre, cu școlarii ai primelor clase. Vin la întîlnirea aceasta matinală copii de toate vîrstele din orașe și sate și duc cu ei, în cele cîteva minute (poate prea scurte pentru tot ce-ar putea să ne spună) întreg universul copilăriei, întreaga bogă-

ție și varietate de preocupări, de probleme, de dorințe și vise care, la vîrsta lor, sînt ineputabile. Aflăm astfel, la primele ore ale dimineții, la ce literă din abe-

cedar au ajuns puștii din clasa I de la școala din Bolintin, de pildă, sau la care lecție de geografie sînt cei dintr-a IV-a. Știm ce „material de construcții” preferă și ce construiesc micii constructori de la o grădiniță din Botoșani, de-a ce-i place să se joace mai mult și mai mult grupele mari de la grădinița din Suceava. Copiii din Baia Mare, aflați la respectabila vîrstă de 10 ani, ne spun că au meșterit cu minile lor o rachetă de toată frumusețea. Alții, că au scris prima poezie. Ascultăm, de asemenea, mărturisirile unor puști, rostite cu cea mai mare sinceritate, asupra preferatelor lor sportive sau pe cele ale unor fetițe despre faptul că nu prea-și ajută mama la treburile casei. Luăm parte la mult disputatele lor întreceri sportive, la serbările lor, la joaca lor, la toate bucuriile și micile lor necazuri. Reconfortantă prin prospețimea și spontaneitatea eroilor săi, și, firește, prin priceperea celor ce o alcătuiesc, emisiunea „Bună dimineața, copii” reușește să fie (mai ales atunci cînd comentariul reporterului intervine rar, sau cînd răspunsurile copiilor nu sînt pregătite) o oglindă fidelă a copilăriei, cu toate marile și micile sale probleme și întrebări, un foarte sensibil detector al bogatei game de sentimente, de reacții pe care vîrsta lor le presupune.

M. Robea

Dimitrie Stelaru

A murit Dimitrie Stelaru, unul dintre cei mai de seamă poeți români contemporani. De-acum, secara și izma vor foșni primăvara fără el.

A fost ca un copil! Tăcerea lui, risul lui, ochii...

S-a strămutat între astre, cum îl arăta și numele — de o seamă cu ele.

În ora fantastică a trecerii sale dincolo, steaua lui s-a întunecat o clipă de lacrimile noastre. Numai o clipă! Căci o explozie interioară — declanșată de cine știe unde — i-a dat strălucire mai mare și veșnică.

A murit Dimitrie Stelaru, ca să trăiască etern.

Dim. Rachiel

RĂSPUNDEM CITITORILOR

● Günther Guggenberger, comuna Cristian, Brașov, cere lămuriri cu privire la plata cu ora a celor care înlocuiesc un cadru didactic, aflat în concediu fără plată.

Potrivit prevederilor H.C.M. Nr. 450/1969, în unitățile școlare din învățămîntul de cultură generală, pot fi plătiți cu ora numai cei care înlocuiesc personalul didactic aflat în concediu medical și de maternitate, care îndeplinesc obligațiile militare sau a primit sarcini în aparatul de stat sau organizații obștești.

Rezultă deci că în cazul celor aflați în conce-

diu fără plată (indiferent motivul), suplînirea se acordă, de conducerea școlii, prin lărgire de sarcini sau prin angajarea unui suplînitor plătit cu salariu tarifar (nu prin plata cu ora). În acest caz, suplînitorul poate fi un pensionar sau o persoană care nu mai îndeplinește o altă funcție retribuită cu salariu tarifar (eventual, cu alt cadru didactic cu normă incompletă, care-și poate întregi norma pe durata acestei suplîniri, pînă la echivalența unui salariu tarifar pentru o normă completă).

● Dimitrie Otavă, comuna Simand, Arad, cere unele lămuriri în legătură cu salarizarea profesorilor titulari, care nu au obținut definitivarea în învățămînt.

Conform Statutului personalului didactic, profesorii titulari care împlinesc o vechime în învățămînt mai mare de 3 ani, nu pot primi salariu tarifar de bază (3-5 ani), decît dacă au obținut și definitivarea în învățămînt pe bază de examen. Pînă la definitivarea în învățămînt, ei au calitatea de profesori stagiați și se plătesc cu salariul stabilit pentru „anul 2-3”.

Același salariu li se acordă, în această situație, chiar dacă au implinit o vechime în învățămînt de peste 5 ani.

După obținerea definitivării în învățămînt, li se acordă salariul tarifar de bază (3-5 ani) sau gradația 15-10 ani) în raport de vechimea pe care au implinit-o.

Această dispoziție nu se aplică suplînitorilor, care nefiind titulari — deci putînd fi înlocuiți oricînd de un cadru didactic titular — beneficiază de salarizarea prevăzută de H.C.M. nr. 2841/1968, potrivit condițiilor de studii stabilite pentru funcția didactică îndeplinită și stagiul recunoscut în învățămînt, fără a li se cere și condiția obligatorie a definitivării.

Pregătirea pentru viața a tineretului nu este exclusiv legată numai de transmiterea și însușirea unor deprinderi practice care poate fi făcută fie în școală, fie în afara ei. Procesul de captare, cultivare și șlefuire a gîndirii omenești este un proces mult mai complex și cu implicații extreme de diverse nu numai în viața individului, ci și în viața societății. „Fiecare om în parte, spunea Heine, este o lume care se naște și moare o dată cu dînsul, sub fiecare piatră funerară zace o istorie a lumii”.

Omul nu poate fi niciodată comparat cu un automat, oricît ar fi de perfect și de amplificat acesta din urmă.

Omul este înzestrat cu o însușire nobilă, superioară, cunoscută sub numele de capacitatea de gîndire. Nici ideea creatoare n-a apărut însă niciodată pe un teren spiritual necultivat, așa cum recoltele superioare nu apar pe soluri neîngrijite. De aici derivă marea rol care-i revine școlii în educarea gîndirii omenești. Într-o măsură oarecare și familia și colectivul de muncă influențează într-un fel sau altul gîndirea tînrului, dar rolul decisiv în educarea gîndirii îi revine aproape în exclusivitate școlii. Încercarea de a găsi tipare gîndirii omenești, de a-i stăvili elanurile, de a crea baraje artificiale în calea acesteia este sortită, fără indoială, eșecului. Ideile, care sînt rodul gîndirii creatoare omenești, se revarsă asemenea torentelor montane și distrug tot ce-i perimat în cale. Au existat perioade în istorie cînd chiar ideile de geniu au fost prădinate cu viața de către posesorii lor. Pentru un adevăr elementar, care se învață azi în primii ani de școală, Giordano Bruno a fost ars pe rug. Ce jertfă mai înălțătoare poate cere azi omenirea decît supremul sacrificiu în slujba unei convingeri care la un moment dat îți aparține numai ție?

Dar metalele nu pot fi extrase din steril oricît ar fi de perfecționate procesele tehnologice pe care le utilizăm. Aceasta cu atît mai mult pentru metalele rare. Filonul prețios al unor idei de geniu care au revoluționat știința a apărut în urma unei munci laborioase, bazată pe sinteza a tot ceea ce creaseră mai important predecesorii. Din via spirituală și din gîndire lipsită de flexibilitate nu pot fi preparate diamante. De aci derivă necesitatea ca prin procesul instruirii să sporim permanent portofoliul de cunoștințe al tineretului. Acest deziderat este numai o condiție de necesitate, dar nu și de suficiență. Fără cealaltă latură de educare permanentă a modului de gîndire a tineretului, nu se poate însuși o capacitate de selecție. În expunerea prezentată la pleră din noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la sporierea rolului școlii în procesul de instruire și de educare a tineretului generației, sublinia: „Avem datoric să creștem un tineret cu un larg orizont spiritual, înarmat cu tot ceea ce a creat mai bun omenirea în domeniul cunoașterii, cu cele mai noi cuceriri ale științei universale. Fiecare educator, învățător și profesor din întregul sistem de învățămînt trebuie să fie un bun specialist în domeniul său cît și un educator comunist. Numai îmbinînd aceste două calități, cadrele didactice își vor putea îndeplini în bune condiții sarcina de înaltă responsabilitate și onoare pe care o au în formarea tineretului generației”.

Dacă din școală elevul pleacă fără a cunoaște un amănunt sau altul de la diferite discipline, în epoca atîtur dezvoltări explozive, nu constituie un fapt de îngrijorare. Dacă elevul părăsește băncile școlii fără a stăpîni perfect capacitatea de gîndire, fără a fi capabil singur să selecteze, să descifreze și să elimine neesențialul este o adevărată tragedie. Tineretul trebuie învățat să gîndească. Cine consideră că timpul de gîndire e timp irosit se înșală. Capacitatea de gîndire nu se moștenește, ci se însușește de către fiecare prin efort propriu. Flacăra veșnic vie a spiritualității umane se alimentează permanent din nesecatul izvor al gîndirii omenești.

MARIN RADOI

COORDONATE

PRIVIND

DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMINTULUI DE CULTURĂ GENERALĂ

CINCINALUL 1971 - 1975

În programul amplu de dezvoltare economică-socială a țării noastre pînă în 1975, dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului de cultură generală se înscrie printre obiectivele de seamă, exprimînd grija permanentă cu care este înconjurată școala și preocuparea consecventă pentru educarea tinerei generații corespunzător cerințelor societății noastre socialiste în plin avînt.

În ansamblul preocupărilor de a ridica nivelul general de instruire al tinerelor generații, astfel încît acestea să răspundă cerințelor revoluției tehnico-științifice și exigențelor societății noastre socialiste, o covârșitoare însemnată o are realizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani.

Rezultatele obținute pînă acum constituie premise teinice pentru îndeplinirea acestei sarcini. Școala generală 3 este frecventată de aproape 10 milioane de elevi. Numărul promovărilor clasei a VIII-a care frecventează clasa a IX-a reprezintă aproximativ 75% din tinerii care, după promovarea clasei a VIII-a, nu continuă studiile în învățămîntul liceal, profesional sau ucenic la locul de muncă. În numeroase localități, precum și în unele județe întregi cum sînt Ialomița, Brașov ș. a. aproape toți promovății clasei a VIII-a frecventează cursurile liceale, profesionale sau ciclul terminal al școlii de 10 ani.

Ritmul de dezvoltare a școlii de 10 ani în vederea generalizării acesteia pînă în anul 1973, implică eforturi susținute din partea personalului didactic, al autorităților locale, în vederea organizării școlilor de 10 ani în toate localitățile unde sînt efectivele necesare de elevi și pentru consolidarea unităților înființate.

Schimbări esențiale au loc și în învățămîntul liceal, acți

zează extinderea liceelor de specialitate, precum și crearea unor noi tipuri de unități în vederea modificării proporției între numărul locurilor în licee de specialitate. Este demn de subliniat faptul că în acest an școlar raportul dintre numărul locurilor în anul I din liceele de cultură generală și liceele de specialitate a devenit de 2 la 1, față de 4 la 1 cit era cu doi ani în urmă. În următorii ani, evoluția învățămîntului liceal va înregistra o extindere a liceelor de specialitate astfel încît acestea să fie preponderante față de liceele de cultură generală.

Diversificarea învățămîntului liceal se realizează și în înseși structura și conținutul liceelor de cultură generală. În acest consens, pentru stimularea aptitudinilor elevilor care obțin rezultate deosebite la unele obiecte de învățămînt, ținînd seama de rezultatele bune obținute de absolvenții claselor speciale de matematică, fizică, chimie, biologie se va extinde rețeaua acestor clase.

Concomitent cu organizarea unei rețele extinse de clase speciale se va extinde numărul liceelor cu profil științific, de matematică, fizică, chimie sau biologie. În același timp, gruparea unor anumite profile, în aceeași unitate, oferă posibilitatea creării unor condiții didactice corespunzătoare (laboratoare, cabinete științifice și tehnice) și permite o mai bună utilizare a personalului didactic.

Un fapt inedit în structura învățămîntului liceal îl constituie organizarea liceelor cu program aplicativ. În aceste unități, pe lângă pregătirea de cultură generală, elevii dobîndesc și o formare tehnico-practică orientată spre un anumit profil, care-i abilitază pentru exercitarea unei profesii.

În strînsă legătură cu dezvoltarea rețele școlilor generale și a liceelor, învățămîntul de cultură generală se orientează spre producția, spre intensificarea pregătirii tehnico-practice a elevilor.

Rezultatele obținute în această direcție, în acest an școlar sînt încurajatoare. Prețutîndu-se, se desfășoară, cu o

intensitate caracteristică acțiunilor de mare amploare inițiate de partid, o vastă acțiune de creare de laboratoare și ateliere, precum și de dotare a acestora. Este concludent pentru ritmul în care se desfășoară această acțiune, faptul că în școli generale și licee au fost amenajate aproape 5 000 de ateliere, și tot atîtea școli din mediul rural dispun de loturi școlare.

Evident că oricîte eforturi s-ar depune pentru organizarea laboratoarelor și atelierelor-școală, crearea acestora nu este îndestulătoare, prin ele însele, pentru realizarea obiectivelor majore ale educării elevilor prin muncă. Este necesară o temeinică organizare a activității elevilor, pentru folosirea integrală a capacităților de lucru, stabilirea unei legături strînse a lucrărilor practice cu ceea ce elevii au învățat la cursuri, ordonarea rațională a lucrărilor astfel încît să-i familiarizeze pe elevi cu procesele de lucru din anumite domenii ale producției materiale.

Schimbărilor profunde, esențiale care intervin în structura și în conținutul învățămîntului de cultură generală le sînt asociate restructurări și în ceea ce privește concepția asupra sistemului de predare din învățămîntul nostru. Orice proces de îmbunătățire a învățămîntului presupune, în mod necesar, perfecționarea metodelor de învățămînt și a mijloacelor didactice. În acest scop, se impune o amplă și profundă renovare a procesului de învățămînt prin introducerea unei concepții noi asupra activității didactice, care să asigure stimularea capacităților de învățămînt și creativitate a elevilor, abilitarea acestora în însușirea tehnicilor de învățare, a capacității de aplicare a cunoștințelor, în mînuirea aparatelor de laborator.

Îndeplinirea sarcinilor ce revin învățămîntului solicită folosirea la maximum a capacității de organizare a autorităților școlare, folosirea întregii experiențe și a energiei creatoare ale personalului didactic, slujirea cu devotament a înaltelor țeluri de educare comunistă a tinerei generații.

ION T. RADU

DISCIPLINELE ABSENTE

Ca în toată lumea, profesorii pentru învățămîntul secundar de cultură generală sînt formați în cadrul universităților sau institutelor pedagogice. Există - în lumea de azi - un curent de gîndire care susține că cea mai bună pregătire a profesorilor se obține în cadrul universității, alături de alte specialități, eventual alături de alte profesii. Un alt curent susține că instruirea pedagogică au marea virtute de a furniza viitorilor profesori secundari cunoștințe mai legate de practicarea profesiei ce și-au ales, tocmai datorită acelor noțiuni de pedagogie care la universitate mai întotdeauna sînt lipsă la apel.

Oricare ar fi soluția prevalentă (și în realitate la noi se practică cu egală eficiență ambele căi), institutele pedagogice trebuie considerate, fără nici un fel de rezervă, drept institute de învățămînt superior. Dacă, într-adevăr, în locul cuvîntului „pedagogic” ar figura în titlul lor adjectivul „universitar”, s-ar oglindi mult mai exact caracterul pe care legea și sistemul vor să li-l imprime. De altfel, în unele locuri, institutele pedagogice s-au unificat în acest an cu universitățile (ca la București, Cluj, Iași, Timișoara și Craiova), iar în alte părți (cum este Brașovul), ele au săltat la un rang universitar plin. Cînd, totuși, ele există în mod distinct, institutele pedagogice trebuie - evident - să-și exercite din plin calitatea de a fi mai apropiate de procesul pedagogic decît orice alt tip de instituție de învățămînt superior.

Ei bine, la o examinare a disciplinelor ce figurează în planurile de învățămînt de la aceste institute se constată foarte repede unele absențe greu de justificat.

Faptul în sine, al discrepanței, nu este nou. Li se întîmplă într-adevăr tuturor absolvenților din lume ca, puși în fața meseriei pentru care s-au lărgit, să trebuiască repede să dreseze un bilanț al cunoștințelor pe care le folosesc și să constate, cu acest prilej, și numărul mare de cunoștințe care le-ar folosi dacă le-ar fi dobîndit la timp.

Lată cîteva discipline care nu-și găsesc încă locul, nici în cadrul celor două semestre ale programului de pedagogie din anul I, nici în semestrul rezervat metodelor specialităților, ci sînt îngheșuite în două-trei ședințe de cîte două ore, unde este vorba de munca directorului de școală. Pus să asiste la lecții de practică predate în mod empiric, studentul nu are de loc senzația că s-ar găsi în fața unei discipline constituite, ba chiar a unei științe în plină înflorire. Pentru el, știința este - într-o primă accepțiune - ceea ce intră în titlul unui curs și face obiectul unei examinări severe.

Prima disciplină care se dezvoltă sub ochii noștri, și de care orice profesor are nevoie mai mult decît de toată istoria pedagogiei la un loc, este economia învățămîntului. Învățămîntul este un sistem. El are „intrare”, „iesire”, „prelucrare” și o anumită funcție de rentabilitate care poate să fie calculată. Un premiu Nobel i-a fost acordat marelui economist olandez Tinbergen, care este și Doctor Honoris Causa al Universității din Cluj, nu pentru rezultate obținute în domeniile clasice ale economiei cum ar fi, de exemplu, comerțul materiilor prime, sau economia industriei, ori studiul rentabilității oceanelor, ci pentru că a făcut un model economic al învățămîntului, cu aplicare în țările în curs de dezvoltare.

A doua disciplină lipsă la apel este planificarea învățămîntului, ai cărei cunoscători, destul de rari, sînt experți tot atît de mari și de importanți ca și geologii care știu să descopere bogatele zăcăminte de minerale ascunse în tainitele pămîntului. Planificatorul de învățămînt nu poate fi identic cu planificatorul altor ramuri; îi trebuie să fie în mare măsură sociolog și îi este imposibil să se dispenseze de metodele matematice.

Gestiunea școlară este o branșă de onoare a managementului sau științei conducerii. Există, după cum se știe, în afară de managementul general, o știință a conducerii pe ramuri; dar există, în același timp, și o știință a gestiunii școlare, cu nimic mai prejos, sub raportul valorii teoretice și a consecințelor practice, decît celelalte. De finanțele școlare și de bugetul școlii se izbește profesorul înainte de a fi apucat să rostească primele cuvinte la vreo tablă. Ignorarea lor îl duce la situația de a crede că în materie financiară se poate improviza sau că se pot clădi localuri și că se pot organiza acțiuni fără fundamentul precis al studiului resurselor materiale.

Există o legislație a muncii, există o legislație sanitară, există multe alte tipuri de legislații. Sînt impresionat de numărul redus de specialiști în legislație școlară. Lată încă o disciplină la care s-ar putea da teze de doctorat, la care s-ar putea aduce contribuții vitale pentru bunul mers al sistemului școlar.

Demografia este, de asemenea, o preocupare științifică în strînsă legătură cu procesul educativ. Demografiei, în ultimă instanță, îi datorăm faptul că avem subiecții sistemului școlar. Cine s-ar putea încumeta să facă organizare științifică în materie de învățămînt, ignorînd pur și simplu faptul că în 1973-1974 contingentul de copii care se vor așeza pe băncile școlare se va dubla aproape, în raport cu alte generații anterioare? Pentru prima dată în

MIRCEA MALIȚA

(Continuare în pag. a 8-a)

Petiță

Selecția și Orientarea Profesională

Volumul „Selecția și orientarea profesională”, editat de Centrul de Documentare al Ministerului Muncii în acest an și elaborat de trei specialiști în problemă (dr. Constantin Botez, M. Mamali și P. Pufan), îmbină documentarea teoretică cu date ale experienței practice, obținute printr-o îndelungată activitate în laboratoarele uzinale din țară.

O caracteristică esențială a volumului constă în viziunea mai bogată a problemei orientării și selecției profesionale, integrată într-un cîmp mai larg de preocupări (organizarea științifică a muncii, cerința obiectivă a producției moderne, — capitole redactate de C. Botez, — organizarea științifică a uceniciei; integrarea profesională a tinerilor muncitori și colectivul de muncă — capitole redactate de P. Pufan).

Prezența numai a acestor capitole indică o orientare care depășește punctul de vedere psihotehnic, punînd accentul pe psihosocial, pe strădania de umanizare a muncii.

În capitolele cu un caracter mai tehnic (Analiza muncii și

monografia profesională; Diferențele individuale și importanța lor pentru activitatea profesională; Metode de investigare a trăsăturilor psihice — redactate de M. Mamali — se desprinde, de asemenea, preocuparea pentru adoptarea metodologiei la cerințele societății contemporane, la trebuințele actuale determinate de efortul general în construcția socialismului.

Cunoașterea aptitudinilor, pronosticul succesului profesional pe această bază sînt indicate ca un aspect al cercetării posibile și sînt completate cu mijloacele de investigare a personalității (interese, aptitudini, aspirații, motivații). Analiza contextului social-cultural, cunoașterea grupului de apartenență și a colectivului de muncă sînt incluse în capitolele menționate și formează firul conducător al expunerii istorice cu privire la dezvoltarea problematicii respective (Profesiunea — capitol redactat de P. Pufan și studiul profesiunilor, evoluția profesiunilor — capitol redactat de C. Botez).

În acest moment istoric de mobilizare generală, în vederea mării producției, a asigurării unei calități superioare prin participarea conștientă a tuturor oamenilor muncii la procesul de industrializare, lucrarea despre selecția și orientarea profesională reprezintă o contribuție științifică și de interes practic imediat. Ea se adresează specialiștilor psihologi și psihologilor sociali din industrie, cadrelor din conducerea întreprinderilor a căror participare și cunoaștere a limitelor selecției și orientării profesionale este necesară și poate constitui un instrument de informare și de lucru pentru consilierii de orientare școlară și profesională din învățămînt.

Ne îngăduim să facem totuși două obiecții: una privind pe autori și alta pe editor, Centrul de documentare și publicații al Ministerului Muncii. Introducerea a două capitole separate despre orientare profesională și selecție profesională, care constituie titlul cărții, alături de alte 9 capitole importante, dar incluse în problematica respectivă (parte alături de întreg), ni se pare inadecvată.

Dezvoltarea istorică a problemei, importanța ei, ar fi putut fi completată — după părerea noastră — cu un capitol amănunțit metodologic, evitîndu-se astfel și unele repetări inevitabile în actuala repartizare a materialului pe două capitole.

În ceea ce îl privește pe editor, considerăm că distribuția cărții, care reprezintă un interes mai larg, nu trebuia să fie restrînsă la repartizarea ei prin întreprinderi, ci pusă în vânzare prin librării, într-un număr mai mare de exemplare, accesibile tuturor celor interesați în cunoașterea unei probleme foarte actuale.

CONSTANTIN ZAHIRNIC

Punem alături două cărți, apărute la distanță de jumătate de veac între ele: **Culegeri literare** (partea I—II) apărută la ed. Socec în 1891 (reproducînd în mare măsură **Almanahul literar** ilustrat Socec și Teclu din 1886) și **Histoire de la littérature roumaine** de P. V. Haneș, apărută la Ernest Leroux (Paris) în 1934, cu o prefață de Mario Roques.

De ce această apropiere?

Antologie prima, tratat a doua — amîndouă reprezintă însă acte de conștiință, deci de apreciere și ierarhizare față de literatură.

Trebuie să trecem la prima peste unele considerente ca acestea: Caragiale lipsește, căci **Culegerile** fiind de inițiativă junimistă, nu puteau include, chiar în 1891, pe acela care-l acuzase pe Maiorescu de a fi profitat bănește, în urma editării lui Eminescu; lipsește și Macedonski, aflat în conflict iremediabil cu Junimea.

Trebuie să avem în vedere și la a doua altfel de considerente: Sadoveanu, Galaction, Goga lipsește, însă autorul avea în vedere, cum se spune în prefață, „producțiile literare ale României pînă în primii ani ai secolului «XX»”. Totuși, Girleanu, Iosif, Cerna, Al. Mateevici figurează, deși scrisul lor se realizează abia în acești „primi ani” ai noului ciclu — dar se și încheie — încît e justificată prezența lor și lipsa celorlalți.

Observații ca acestea se mai pot face, însă nu ele stau în obiectivul rîndurilor de față. Problema urmărită e alta — aceea a reliefului pe care-l au unii scriitori într-o epocă, apoi în altă epocă, și consecințele acestei situații din istoria literaturii pentru programa școlară de studiu.

Iată, **Culegerile** de la 1886—1891 dau loc respectabil unor scriitori ca Iacob Negruzzi, Anton Naum, C. Bălăcescu, Andrei Birseanu, A. Chibici-Rîvneanu, E. Baican, Ollănescu-Asciano, D. R. Rosetti, T. Robeanu, V. A. Ureche. Dintre aceștia, primul este numai menționat în **Istoria literară** din 1934, iar ultimului i se acordă o pagină de prezentare, mai mult în latura de istoric, om de cultură; despre literatura lui — trei rînduri.

Însă ceilalți opt lipsește. Lumina lor se stinge de tot în jumătate de secol pentru istoricul literar din 1934 — care, totuși, dădea loc larg lui Nicolae, Crețeanu, Sihleanu, Petrino, Depărățeanu, I. Nenișescu, J. B. Hértriat, Ion Adam, iar pe Haralamb Lecca îl prezenta mai amplu decît pe Macedonski, Delavrancea, Dui-liu Zamfirescu, pentru a nu mai vorbi de Creangă, unde există cel puțin argumentul dificultății traducției și cantitatea redusă a operei.

Problema esențială trebuie numaidecît enunțată: **pentru istoria literară** luminozitatea operei unor scriitori poate să crească sau să scadă cu timpul. O selecție se operează oricum și mai ales o ierarhizare, o situare în planul valorilor, criteriile fiind deopotrivă estetice și social-

Lepturariu

Istoria literaturii și studiul ei în școală

umane. Lucrul este cunoscut și nu trebuie să se insiste asupra lui.

Însă **pentru școală**, lucrurile stau oare la fel? Hotărît, nu! Nu trecerea timpului și filtrarea inerentă a valorilor unei epoci prin unghiul de vedere diferit al altei epoci sînt determinantele prezenței sau lipsei unei figuri, unei opere din programa de studiu — sau nu în primul rînd ele. Dacă ne-am putea închipui o clipă că nimic nou nu s-ar mai crea în literatură de la un moment dat, în acest caz tabloul literar examinat mereu de școală ar fi compus din cam aceleași componente, doar în alt chip ierarhizate în anumite puncte, după scara de valori pe care ar stabili-o noile generații, noile epoci. Însă determinanta primă a unităților din galeria de bronzi școlare este tocmai adaosul neîntrerupt de valori, necesitatea de a cuprinde noile opere și personalități, noile curente și modalități literare care exprimă în chip mai firesc noile epoci, umanitatea nouă, deci creșterea continuă a literaturii de la sporul de opere și dubla imposibilitate de a le cuprinde în primul rînd pentru că nu „încap” în numărul de ore afectate: în al doilea rînd, pentru că nu se poate mări numărul de ore dincolo de o anumită limită — fac indispensabilă înlocuirea unor nume mai vechi de altele mai noi. În istoria literaturii sporul amintit se raportează la patrimoniul existent anterior — în principal prin însumare; în școală, el o face prin eliminări și adaosuri — deci inerent prin înlocuiri.

Dacă e așa — practica ne arată că altfel nu e — atunci să avem neîntrerupt luciditatea efectuării acestui proces, atît pentru perioadele mai vechi, cît și pentru cele mai noi. E utilă o rediscutare a programei analitice, la treapta pe care o impune momentul în care ne găsim. De prea mult timp se aglomerează cu nume programa ultimilor ani de studiu ai școlii medii,

fără să se producă, în mod corespunzător, părăsirea altor nume. Se ajunge pe această cale la un fel de dicționar, cu simple fișe, la un catalog, în loc să se realizeze studii, analize, sinteze, tipuri de interpretare etc. Ce se poate spune despre Bacovia în două ore sau în una? — cînd jumătate din acest spațiu e afectat examinării? Ce se poate spune, în chip asemănător, despre Iosif, Anghel, Cerna, Vlahuță etc.? Ce despre curente și școli, ce despre circulația unor motive, cum se poate urmări drumul unei direcții literare — nu pentru că toate direcțiile ar trebui urmărite în școală și cunoscute, dar pentru că neputîndu-se efectua normal acest lucru, atunci elevii trebuie să învețe cum se urmărește, cum se studiază o direcție literară, cum se studiază un număr de scriitori reprezentînd diferite curente, școli, direcții, modalități literare. O **simplificare** a programei, o diminuare a catalogului de nume ar duce la posibilitatea unei **absolut necesare aprofundări** a ceea ce se studiază.

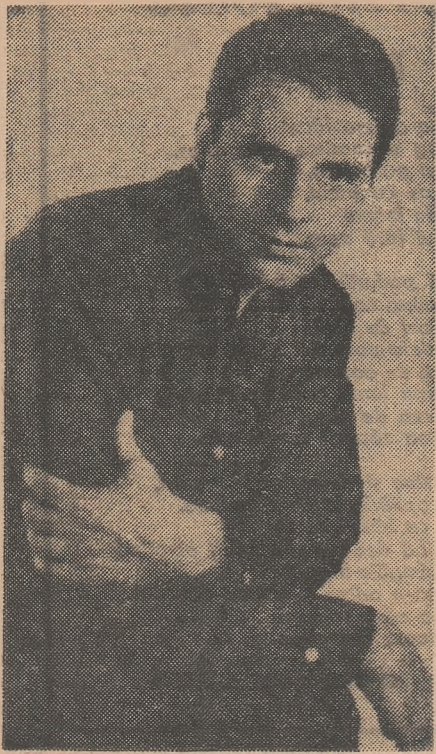
Este evident că orice s-ar opera în această direcție este obligatorie prezența unora din personalități și a operelor capitale ale literaturii. Acestea vor rămîne o lungă perioadă, oricîte schimbări s-ar efectua în zonele următoare ale scării de valori. Ei vor prileji și modelele de analiză, numele larg memorizabile, cu lecturi **integrale** ale operelor de bază, nu cu fragmente dintr-o mare aglomerare.

Trebuie știut dinainte că există și mari scriitori care nu pot fi incluși într-o programă gîndită în acest fel. În școala franceză, engleză, germană, cu literaturi avînd un lung și fertil trecut, lucrul se petrece mai demult. Literatura noastră e în situația care impune o astfel de procedură. Ajutătoare, manuale de istoria literaturii de mai restrînse dimensiuni, cu prezențări sintetice, pe curente și epoci, altele cu interpretări analitice cuprinzătoare, apoi antologii de tot felul, istorice, tematice, pe genuri etc., vor contribui la întregirea informației și la exemplificări, la completarea pentru lumea școlii — ultimele clase de liceu și universitatea — a tabloului istoriei literare de ansamblu.

Nu se poate spori la nesfîrșit numărul de nume în dauna profunzimii studiului. În orice caz, acum, în situația concretă, sporul inerent trebuie compensat începîndu-se a se lăsa în afară ceea ce aparține culturii mai mult decît literaturii.

Începînd cu degajarea valorilor literare de prim plan din ansamblul celor culturale și cu diminuarea catalogului de nume și de titluri, acordînd astfel mai multe ore de studiu fiecăreia din operele rămase în programă, vom face primul pas important către aprofundarea studiului literaturii în școală.

MIHAI GAFIȚA

ILIE CONSTANTIN

Despre poetii

Dacă vom trece peste ineficienta, dar frecventa expresie „poezii frumoase“, dacă vom tolera, temporar, exclamația în locul demonstrației și pedanteria unui sistem de referințe, ce pare a urmări uneori flatarea criticilor citați și mai puțin necesara lor pomenire, putem avea șansa de a aprecia la adevărată lui valoare un volum ca cel „Despre poeții“, publicat de Ilie Constantin.

Ce este de observat în cazul acestei cărți?

Mai întâi, tentativa obiectivării: scriind despre poezie, poetul Ilie Constantin încearcă a se detașa de o prea particulară recepție, încearcă cu alte cuvinte să fie critic: „În ceea ce ne privește încercăm să înțelegem fiecare tip liric dinspre el însuși, să fim, pe rând, un fel de partizani ai fiecărui autor valoros“. Ilie Constantin nu se interpune între cititor și text, nu se constituie în parazit al operei și faptul este dintre cele remarcabile. Literatul român s-a dovedit, aproape fără excepție, vanitos, gelos, nedrept și chiar injurios cu colegul de breaslă. Cartea poetului Ilie Constantin, închinată cărților de poezie, nu este o culegere de singeroase execuții, așa cum ne-a învățat o nefericită tradiție literară. Niciieri nu întâlnim injusteți premeditate, ierarhizări hazardate, afirmații pripăstioase. Observații critice de mare severitate se află totuși în paginile acestui volum. Ele se emit chiar în cazul unor poeți pentru care evident că autorul are fie stimă, fie admirație. Transferul de instrumente nu este făcut întotdeauna până la capăt. Multe din recenzii sînt doar note pe marginea cărților, fără vreo riguroasă organizare. Multe nu depășesc nivelul simplei exclamații care nu este încă, se știe, critică. De multe ori autorul ne cere să-l credem pe cuvînt. Utilizarea excesivă a trimiterilor și a citatelor, obosește la un moment dat. Poetul critic rămîne însă credibil și convingător. El are și calitatea de a fi entuziast în fața poezilor de vîrf ai contemporaneității și generos cu acei debutanți ce o meritau, trăsătură pe care recenziiile „României literare“ n-o vădeau și care se subliniază în acest volum. Caracterul de excepție al debuturilor lui Mihai Ursachi, Paul Tutungiu, Alexandru Grigore este afirmat fără crisparea geloziei. Momentele analitice de vîrf și sublinierile cele mai entuziaste, latură pe care înseși recenziiile presărate în revistă n-o evidențiau la fel de puternic, li sînt prilejuite de poezii cei mai importanți și interesanți ai momentului. Îi cităm în ordinea sumarului: Leonid Dimov, Mircea Ivănescu, Marin Sorescu, Adrian Păunescu, Ion Alexandru, Dan Laurențiu, Constanța Buzea, George Alboiu, Gheorghe Pituț, Ileana Mălăncioiu. Reticiență în alte cazuri, limba criticului se dezleagă acum: „Poezia lui Adrian Păunescu are mișcarea amplă

și vie a apelor oceanice cuprinse de taifun“. „Un barbar (Ion Alexandru) a năvălit între poezii latine și cîntecul lui i-a amuțit, lire armonioase zac pe genunchii celor rămași în ascultare, în vreme ce glasul «incult» al noului sosit vorbește cutremurător despre tainele mari ale lumii“. „Hotărît... (Dan Laurențiu) este una dintre cele mai fascinante și mai puternice personalități ale poeziei românești actuale“. Constanța Buzea e, pentru Ilie Constantin, „una din cele mai autentice și mai importante poete din cîte a dat literatura română, de la începuturi și pînă astăzi“. „Rareori se întâlnește în lirica actuală un poet (Gh. Pituț) cu o mai marcată conștiință artistică“.

Cîți critici au girat cu atîta lipsă de reținere și îndreptățire superioritatea literară a acestor poeți? Privită din perspectiva care-i e proprie încercarea critică a unui poet, și nu din aceea a unui constrîngător criteriu sezonier, sinteza, cartea lui Ilie Constantin e o depășire a geloziei de breaslă și o dovadă a capacității unui scriitor de a se obiectiva în concluzii de bun simț privind poezia. Pentru cartea de critică a unui poet acesta nu e puțin lucru. Autorul aduce însă în noua sa postură ticuri și obiceiuri ce nu-s potrivite criticului. El compune cu dezinvoltură texte ce au numai aparența actului critic. Unele păcătuiesc prin platitudine ca analiza la Nicolae Labiș, altele suferă de o larghețe a tonului și a formulărilor care n-au nimic comun cu critica. Se apelează prea des la un stil conversativ, oral, sfătos, accente de veselie și pitoresc străpung și colorează pagina critică în momente neindicte. Semn că improvizatul critic se plictisește și are nevoie de divertisment. Tocmai marea familiaritate ne arată că autorul nu este, totuși, la el acasă în spațiul de asceză al criticii. Ceea ce nu ne poate împiedica să apreciem cartea așa cum se cuvine.

M. UNGHEANU

TUDOR ARGHEZI: „Belșug“

Poezia *Belșug* este un cîntec ce aduce a rugăciune, închinat truditărilor pămîntului. Din acest punct de vedere, așezarea ei de către poet în ciclul *Cuvintelor potrivite*, apărut în 1927, este perfect îndreptățită.

O primă constatare care se impune în legătură cu poezia ce ne propunem să o analizăm este că, printr-un procedeu poetic specific lui Arghezi, titlul de *Belșug* nu corespunde întru totul conținutului celor cinci strofe. După toate dicționarele limbii române, *belșug* înseamnă *abundență, cantitate mare de bunuri materiale, prisos*, lucruri despre care nu este vorba în această poezie a lui Arghezi. Rămîne evident, în lumina celor constatate anterior, că poetul se referă la bunurile spirituale pe care le implică munca omului de la țară, a plugarului. Faptul se poate constata din chiar prima strofă:

El, singuratic, duce către cer / Brazda pornită-n țară, de la vatră. / Cînd îi privești împiedicați în fier / Par, el de bronz, și vitele-i de piatră.

O trăsătură fundamentală a poeziei argheziene este constituirea plastică — spre deosebire de mulți poeți de dinaintea de el și dintre contemporani care puneau accentul pe muzicalitate — a imaginilor. „Spiritualizarea“ muncii țăranelui este sugerată oarecum cu mijloacele picturii: „brazda“, pornită „de la vatră“, din prim planul tabloului, urcă spre „cer“, adică spre linia orizontului și a adîncului perspectivei. În celelalte două versuri, contemplarea omului, a vitelor și a unei trezește imaginea unei statuarii grandioase, lucrată în piatră și bronz. Evident, apropierea de artele picturii și sculpturii este un simplu procedeu de comparație în discutarea textului. Poet mare, Arghezi rămîne unul dintre cei mai autentici artiști ai cuvîntului și adîncimea, frumusețea o dată cu ea, stă în măiestria limbajului, în încercătura de noi, inedite semnificații acordate verbului. Adverbul „singuratic“ are înțelesuri multiple: *singur, unic, neștiut de nimeni*; substantivul „vatră“ sugerează vechimea poporului și statornicia; verbul „a împiedica“, urmat de complementul „în fier“, duce gîndul la munca istovitoare a unui condamnat. Există apoi o mare economie de mijloace sintactice, bazată pe pendularea egală a frazei, în fiecare distih unde fiecare al doilea vers este construit prin enjambement: „El, singuratic, duce către cer / Brazda“ — propoziție principală — „pornită-n țară de la vatră“ — atributul complementului drept din principală; invers, în distihul al doilea: acum în primul loc vine subordonata temporală „Cînd îi privești împiedicați în fier“, urmată de principalele coordonate „Par, el de bronz, și vitele-i de piatră“ (unde trebuie numădeci observat că predicatul *par* servește de numitor comun pentru ambele propoziții în vederea aceleiași economii și simetriei a strofei, marcată fiind această simetrie prin alternarea rimei masculine cu cea feminină: *cer-fier, vatră-piatră*).

În cea de a doua strofă ne întîmpină enumerația: „Griu, popușoi, săcară, mei și orz“ și constatarea categorică: „Nici o sămînță n-are să se piardă“. De *belșugul* în înțeles de abundență iarăși nu poate fi vorba și e clar de tot că enumerația semnifică din nou spiritualizarea. Că este așa o dovedește această extraordinară imagine, tipic argheziană, în care se sugerează comuniunea dintre terestru și astral:

Săcurea plugului cînd s-a întors, / Rămîne-o clipă-n soare ca să ardă.

De remarcă, tot aici, ușoarele abateri de la normele limbii literare prin forme dialectale *săcară* (în loc de *secară*), *popușoi* (în loc de *păpușoi*, eventual *porumb*) și *săcurea*, menite să su-

INTERPRETA

gereze vechimea indeletnicirii agricole pe întreg teritoriul românesc. (De servat, încă, fenomenul prezenței celei de a doua strofe, în loc de e, după consoane dure — în exemple ca cele de mai sus — caracteristic graiului moldovean transilvan, dar și oltean de nord, de ținutul Gorjului, locul de origine părinților poetului).

Strofa a treia poate servi de argument pentru a demonstra faptul că mare poet, precum Arghezi, ivit pragul secolului al XX-lea, a cărei primă jumătate o domină prin creația sa, nu poate fi clasificat printre scriitorii săi sau printre gîndiriștii, curaj literare îndeajuns de influente, mulți la momentul 1900, cel de al doilea în perioada interbelică. Munca țăranelui nu e de loc idilică, pămîntul muncește greu, strofa este, în cîntă, dominată de adverbele-complemente de mod: „ager“, „cu dușmăni“, „cu nădejde“, „rotund“. În anume din această a treia strofă marchează puterea de vîrf prin care trebuia afirmată marea și frumusețea muncii dure. Poate observa, din punctul de vedere al dispunerii accentelor prozodice, o anume gradație întru cît privește pe unele silabe din fiecare dintre cele trei strofe: „El, sin-gu-ra-tic... Griu, popu-șoi... A-ger, o-țe-lul...“, troheii început de strofă reliefind, rînd pe rînd, omul, obiectul muncii și uneltă. Dimpotrivă, iambii din capul celor două strofe, mai potrivii stărilor poetice, fac trecerea spre spiritual. Privesc acum lucrurile pe ansamblul poeziei: „Din plo-pul ne-gru... E o-tă-er-re...“.

Imagistica se bizuie pe aceeași putere de impresionare plastică: *Noaptea se desface lină din „plopul negru“*, cînd dintr-un caier, care este însă „urzit cu fire de lumină“ (pură abstracție impresionistică: nu mai sîntem la epoca lui Alecsandri, cînd plopul forma un element de pastel, și ațit: „Ca fantasma albe plopilor, înșirați se pierd în zare“):

Din plopul negru, răzimat în cer, / Noaptea, pe șesuri, se desface lină, / La nesfîrșit, ca dintr-un vîrf de caier, / Urzit cu fire de lumină.

Însă cea de a patra strofă prepară atmosfera de mister prin care sîntem introduși în final, final prin care se atinge maximum de spiritualizare:

E o tăcere de-nceput de leat. / Tu nu-ți întorci privirile-napoi. / Căci Dumnezeu, pășind apropiat, / Îi vezi lăsată umbra printre boi.

Cu aceasta ne apropiem de ceea ce putem numi ideea de Providență în poezia lui Arghezi, uimirea poetică în fața marelui mister al existenței, pe care o aflăm în atîția din *Psalmi*, în *Duhovnicească*, *Între două nopți* etc. Atitudinea nu este de loc aceea a unui mistic, împăcat cu dogma creștină, cu sentimentul că existența divinității nu poate fi pusă la îndoială. Arghezi încearca o continuă îndoială, o neliniște:

Ca-n oglindirea unui drum de apă, / Pari cînd a fi, pari cînd că nu mai ești, / Te-ntrezării în stele, printre pești, / Ca taurul sălbatec cînd s-adapă.

În finalul poeziei poetul are sentimentul întrezării principiului divin, de loc în sens mistic, ci — asemeni romanticilor panteiști, mai complicat totuși, mai modern — în sfințenia muncii, a vieții diurne, în infinit de complicatele raporturi dintre lucruri. Sentimentul acesta al întrezării pentru o clipă se reflectă, de altminteri, și în chipul cum e constituit, în ultima frază, anacolutul, ca în vorbirea populară și ca în vechile scrieri: „Căci Dumnezeu, pășind apropiat, / Îi vezi lăsată umbra printre boi“.

ION ROTARU

Iarăși despre știință

Un hremăton métron es-
tropos», «omul e măsura
lucrurilor», spunea bătri-
tagoras. Și avea dreptate
Protagoras, de vreme ce
prin excelență, ființa care
mulțumește să viețuiască
cu ochii pe jumătate în-
schizându-i de-a binelea
când în cînd, ca să o-
scopă prada sau să-și ocolească
șarlatanul. Nu. Omul deschide
asupra lumii ca să-i ia mă-
șă. O dată pentru totdeauna.
pasul lui. Ca un stăpîn. Iar
din întreg pachetul de unde
emite Realitate* il-
la nesfîrșit, în toate di-
receptorul Om nu prinde
locit, sub formă de calități
bile, decît o bandă relativ
tă, care-i constituie, lui, lu-
de toate zilele, — apoi,
lume el o analizează și o
de cît inteligibilă cu aju-
rețelei de cuvinte cu care o
precum meridianele și
ele înfășoară globul pămî-
toate punctele de inter-
acestor cercuri, cite un
reu deschis veghează asu-
nii, ca să nu-i îngăduie să
din strînsoarea Sensului.
asta nu ajunge. Fixat în
lumii lui sensibile, — cu
să, vreau să spun, că aceas-
sensibilă spre el este or-
; nicidecum cu înflesul
r fi pironit acolo, în centru,
ul se întinde fără preget
orizont, încercînd să-l lăr-
peste ce se poate. Din pă-
orizontul calităților, deși ne-
nenit, nu e totuși dilatabil
ăsura setei de expansiune,
u infinită, a omului. Uni-
calităților este, în fond,
omului. Mai exact: datul
irii lui cu lumea împrej-
oare. Lărgirea treptată de
e susceptibil acest dat este
rdinea de mărime a unor a-
ri de cifre finite. Chiar și
rea lui imaginară, obținută
mijlocirea unor semne ver-
e fără acoperire (operînd,
ă, în prelungirea funcționă-
r treze, prin care datul e numit,
vizat, legat, articulat), tot în
itudine ne menține, de vreme
e rezultă dînt-o înmulțire cu
cifră finită.
etea de expansiune a omului,
e, în fond, e un alt nume pen-
setea lui de a fi, nu se lasă
potolită cu atît de puțin.
bită fără margine, marginea o
nește în loc s-o potolească. Și
nci? întorcînd calităților spa-
e, omul își îndreaptă pașii spre
plorarea legităților. El pără-
e astfel pămîntul tare al ime-
tății, pe care putea umbla și

după bunul lui plac fără să riște
să se rătăcească cine știe ce, și
se angajează în hățișul nesfîrșit
al mediilor.

(La drept vorbind, cu o imedia-
titate în stare pură nu prea ne
este dat să avem de-a face în uni-
versul uman al cunoașterii. Într-a-
devăr, încă de la nivelul percep-
ției, medierea a și intrat în func-
țiune, — ca să nu mai vorbim
de actul numirii, act mediator
prin excelență. Vom continua to-
tuși să vorbim despre imediati-
tate, de n-ar fi decît pentru a in-
dica acea zonă anume din univer-
sul cunoașterii, în care amintirea
devălmășiei pre-verbale este cea
mai proaspătă. Dar nu e mai pu-
țin adevărat că nici mediere în
stare pură — creînd, adică, le-
gături între termeni absolut exte-
riori unul altuia, fără a fi, în a-
ceastă operație, ghidată de un,
oricît de obscur, totuși invincibil
sentiment al totalității** — nu
ne e dat să întîlnim în universul
legat al cunoașterii umane. Iată
de ce, profilînd de proprietatea
ansamblului faptelor de cunoaș-
tere, de a fi susceptibil de aran-
jamente de tot felul, după tot fel-
ul de criterii: de nivel, de o-
biect, de căi de atac etc., ne luăm
îngăduința de a-l înșira de-a lung-
ul unui ax, în ordinea crescătoare
a medierii. Vom obține, în felul
acesta, la un capăt, maximum de
imediatitate, cu minimum de —
dar totuși cu — mediere; la celăl-
talt capăt, maximum de mediere,
cu minimum de — dar totuși cu
— imediatitate. «E o pură che-
stiune de accent», ni se va spune.
Desigur. Ca în tot ce face omul.
Dar care ne va permite să vor-
bim, și de aci înainte, cu perti-
nență, de imediatitate și de me-
diere.)

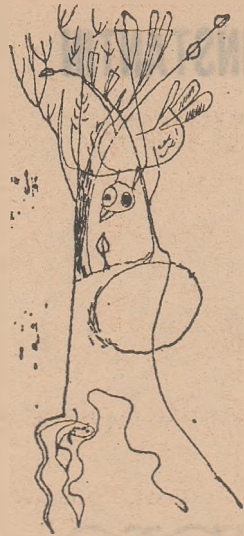
Așadar omul își întoarce, la un
moment dat, fața de la inocența
paradisiacă a nemijlocirii, în care
«înalțul» e înalt și «scundul»,
scund; «greul», greu; «ușorul»,
ușor; «iutele», iute și «încetul»,
încet, — ca și cum ar fi întrețe-
sute în însăși țesătura intimă a
lucrurilor sau fapturilor «înalte»
sau «scunde», «grele» sau
«ușoare», «iute» sau «încete»...

În ce aventură se angajează o-
mul, procedînd așa? Și cu ce
preț? Este ceea ce ne rămîne
de văzut.

MIHAI ȘORA

* De ce nu l-am numi așa?

** Înțelegă, evident, nu ca pură
însurmare de termeni, ci ca rațiune
lăuntrică a unor «părți» menite să
se «îmbuce», în vederea tocmai a
formării de întreguri.

Antologia
„Tribunei“

Culorile toate sînt ninse

Nu te-ntrista că s-a lăcut
Deodată frig și roadele s-au adus.
Vine vremea poveștilor,
Vine un glas cunoscut,
Al focului de lemne
Și-al lumului fără apus.
Vezi bine,
Beclurile și podurile și butiile vineții
Așteaptă umbra omului de zăpadă
Prin care voci de copii
Cheamă stelele necunoscute, și ele pline
De flori reci, de oameni vii.
La noi lumina iernii coace pămîntul,
La noi floarea de cireș
De la floarea zăpezii se-aprînde.
Ninge,
Ceasul de zinc și de fosfor bătîndu-l,
Ninge pe copilărie și pe morminte.
Iarna simți ce bine-i să ai
Munți apărînd dealuri, și dealuri ocrotînd
Văi, și ele cîmpurile-ntinse.
Iarna răsfătă-n adînc înflorirea din mai.
Nu te-ntrista că e frig
Și culorile toate sînt ninse.

CONSTANȚA BUZECA

Pe agenda de lucru a inspectoratelor școlare

Pe agenda de lucru a inspectorilor
generali, o recentă ședință organizată
în Ministerul Învățămîntului (a cărei
ordine de zi a fost consemnată în nu-
mărul trecut al revistei noastre) a în-
scris cîteva probleme școlare de actua-
litate.

O problemă supusă dezbaterii a fost
aceea a școlarizării. Un referat prezen-
tat de Direcția generală a or-
ganizării școlilor din Ministerul Învă-
tămîntului și cinci informări făcute de
inspectorii generali ai județelor Bacău,
Dolj, Suceava, Vaslui și Galați, au pri-
lejit relevarea experienței pozitive
acumulată pe această linie, diverse ob-
servații și sugestii. Am reținut, între
altele, intervenția inspectorului gene-
ral Titus Nițu, din județul Ialomița,
unul dintre județele cu cel mai ridicat
coeficient de cuprindere a elevilor în
învățămîntul general de 10 ani: 95%
la clasa a IX-a și 90% la clasa a X-a.
Cum s-a ajuns la aceste rezultate?
Apelîndu-se la forme de organizare ju-
dicioase, adaptate particularităților ju-
dețului, al căror criteriu primordial a
fost eficiența.

O altă problemă larg dezbătută a fost
aceea a pregătirii tehnico-productive a
elevilor. Pe această temă au prezentat
referate inspectorii generali ai județelor
Brașov, Ialomița, Argeș și Vrancea. Cu
ajutorul unor grafice și planșe, Elena
Georgescu (Brașov) a făcut cunoscute
colegilor săi diversitatea formelor de
activitate tehnico-productivă în care
sînt angajați elevii. Demne de mențio-
nat pentru județul Brașov sînt preocu-
pările de valorificare a produselor (prin
rețeaua comercială de stat, expoziții cu
vînzare în școală, contracte cu întreprin-
derile etc.) Din același referat, re-
ținem cîteva dificultăți legate de tran-
sferarea utilajelor de la întreprinderi
în școli, repararea utilajelor din ate-
lierele școlare, lipsa de corelație a no-
țiunilor de desen tehnic predate în licee
cu activitățile practice desfășurate de
elevi și cîteva propuneri (să se elabo-
reze un regulament de funcționare a
atelierelor-școală care să precizeze obli-
gațiile maestrului și elevului, să se
stipuleze dreptul școlilor de a folosi
fondurile obținute prin valorificarea
produselor școlii în vederea stimulării
elevilor și cadrelor merituose etc.).

Alături de chestiunile amintite mai
sus, au mai reținut atenția inspectorilor
generali unele referate privitoare la ac-
tivatea caselor corpului didactic
(obiect al unei consfătuiri mai largi
care va avea loc în luna decembrie la
Iași), la modernizarea construcțiilor
școlare și la aprovizionarea cu material
didactic.

Un moment important al întrunirii
inspectorilor generali l-a constituit
schimbul de opinii în problemele învă-
tămîntului profesional și tehnic dintre
inspectorii generali și directorii
direcțiilor de învățămînt din mi-
nisterele economice. În cadrul ace-
stei întrîniri, au fost clarificate di-
verse probleme privitoare la rețeaua
unităților școlare pentru învățămîntul
profesional și tehnic. Totodată au fost
vizitate atelierelor interșcolare ale sec-

torului 2 și cabinetul de științe sociale
al Liceului „Al. Sahia” din Capitală. Aici
prof. univ. dr. Gheorghe P. Apostol, di-
rector general în Ministerul Învățămî-
ntului, a făcut o expunere privind con-
cepția care a stat la baza organizării
cabinetului respectiv și modalitățile de
dezvoltare createore a prototipului pre-
zentat. Ședința a luat de asemenea în
discuție probleme ale relației învă-
tămîntului de cultură generală cu învă-
tămîntul superior și probleme ale mun-
cii educative.

La sfîrșitul lucrărilor ședinței, Maria
Stănescu, președinte al Uniunii sindi-
catelor din învățămînt, știință și cul-
tură, a abordat cîteva probleme privind
activitatea sindicatelor din învățămînt
în etapa actuală. Vorbitoarea s-a referit
la necesitatea colaborării organelor
de învățămînt cu organele sindicale,
la utilizarea judicioasă a fondurilor
sindicatelor (mai ales pentru a asigura
buna desfășurare a activității Caselor
corpului didactic), la adunările și con-
ferințele de dări de seamă și alegeri
sindicale care au loc în prezent și pen-
tru a căror bună desfășurare inspec-
torii generali au fost solicitați să-și ofere
sprijinul lor, la coordonarea activității
grupelor sindicale cu ale școlilor pen-
tru evitarea suprapunerilor și parale-
lismelor în anumite acțiuni.

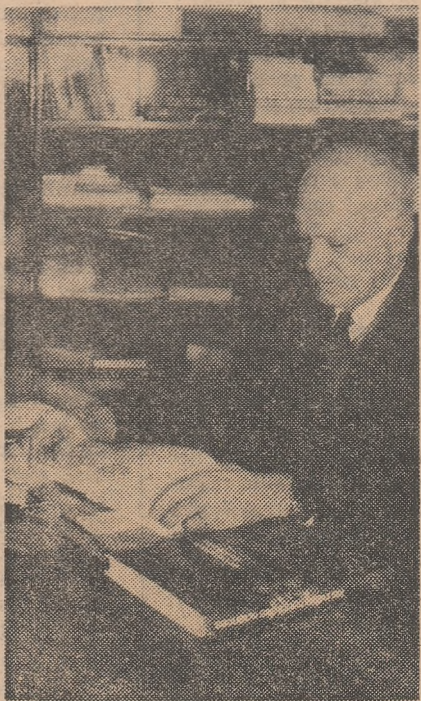
În încheierea ședinței a luat cuvîntul
conf. univ. dr. Traian Pop, adjunct al
ministrului învățămîntului. Vorbitorul
a subliniat cîteva din preocupările pri-
oritare către care trebuie să se îndrepte
atunci organelor de învățămînt în eta-
pa actuală, oprindu-se în primul rînd
asupra problemei școlarizării. Pentru
realizarea acestei sarcini s-a recoman-
dat să se întocmească o evidență foarte
riguroasă, nominală a copiilor, să se re-
curgă la sprijinul comitetelor de partid
comunale, orășenești și județene, să se
asigure baza materială corespunzătoare
învățămîntului general de 10 ani și, în
general, să se apeleze la toate formele
și mijloacele posibile, la toate forțele
de care dispune învățămîntul.

Oprindu-se asupra problemei pregă-
tirii tehnico-productive, tovarășul Trai-
an Pop a precizat cîteva jaloane după
care vor trebui să se conducă școlile în
această privință. La clasele V—VIII se
vor pune bazele însușirii ulterioare a
meseriei (înțelegînd prin aceasta că în
cl. a V-a și prima jumătate a cl. a VI-a
să se facă lucrări în lemn, în a doua ju-
mătate a clasei a VI-a și în clasa a
VII-a lucrări în metal, în clasa a VIII-a
electricitate și electrotehnică), iar la cla-
sele IX—X, respectiv anii I—V, elevii
vor desfășura activități practice într-o
singură meserie, aleasă în funcție de
specificul economiei și de nevoile jude-
țului.

Totodată vorbitorul s-a referit la sar-
cinile și perspectivele învățămîntului
liceal, de cultură generală și tehnic, la
unele probleme privind clasele spe-
ciale, munca educativă, munca directo-
rilor, conduita cadrelor didactice.

OCTAVIAN BUZESCU

Un portret pe săptămîină

Profesor emerit
ILIE STĂNCULESCU
directorul Liceului
pedagogic din
Cîmpulung-Mușcel

Conținutul și caracteristicile fundamentale ale epocii contemporane

Omenirea străbate în zilele noastre cea mai dinamică epocă a existenței sale multimilenare, epocă pe care o caracterizează: 1) uriașa desfășurare a forțelor sociale a popoarelor sistemului mondial socialist, care pe o pătrime din suprafața globului edifică societatea socialistă și comunistă, influențând într-o măsură crescândă conținutul principal al istoriei contemporane; 2) tumultuoasa mișcare de eliberare națională, care a dus la destrămarea și prăbușirea sistemului colonial al imperiașmului și la afirmarea independentă și suverană pe arena istorică a zeci de noi state naționale a căror contribuție la afirmarea progresului schimbă raportul de forțe în lume în favoarea forțelor revoluționare și iubitoare de pace; 3) amploarea fără precedent a luptelor de clasă ale proletariatului și a mișcărilor sociale cu conținut democratic ale tărânilor, tinerețului și intelectualității din țările capitaliste împotriva burgheziei monopoliste și a politicii reacționare promovate de statul capitalist monopolist; 4) extraordinara revoluție științifică-tehnică mondială cu puternicele sale înfringeri asupra întregii dezvoltări economice, sociale, politice și spirituale a umanității contemporane.

Definirea corectă a epocii contemporane, pornind de la analiza temeinică a fenomenelor și proceselor fundamentale ce o caracterizează, are o deosebită importanță științifică, teoretică și ideologică pentru partidele comuniste și muncitorești, pentru toate forțele progresiste din lume. Căci, a defini corect conținutul epocii înseamnă a pune în lumină trăsăturile ei deosebite, modul de manifestare a contradicției sale fundamentale de a cărei rezolvare revoluționară depind sensul, direcția dezvoltării istorice a omenirii, înseamnă a preciza formațiunea social-economică ale cărei legalități dau tot mai insistent conținut dialecticii dezvoltării omenirii în întregul său, înseamnă a evidenția forța socială, clasa, care, prin situația și activitatea sa, deschide drum larg de desfășurare imperativelor sociale progresului.

Determinarea conceptului marxist-leninist de epocă istorică și a conținutului acestuia are loc în condițiile unei energice confruntări cu diverse curente din gândirea idealistă care apreciază epocile istorice după criterii și trăsături secundare ale vieții sociale (de pildă, după trăsăturile conștiinței sociale). În opoziție cu aceasta, relevăm, în acest context: că punctul de vedere marxist în definirea epocii pornește de la înțelegerea rolului hotărâtor al relațiilor social-economice în procesul istoric al dezvoltării omenirii.

În această perspectivă, epoca pe care o străbate omenirea contemporană a fost inaugurată de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, care a scindat lumea în două sisteme economice, sociale, politice diametral opuse: sistemul socialist și sistemul capitalist, și a adus, astfel, în viața internațională o nouă contradicție fundamentală ce s-a amplificat o dată cu formarea sistemului socialist mondial¹⁾. Procesul istoric revoluționar declanșat atunci s-a dezvoltat continuu prin victoria revoluțiilor democrat-populare în încă 13 țări din Europa, Asia și America și formarea în urma radicalelor transformări socialiste din aceste țări a sistemului mondial socialist, prin alte profunde mutații în înfățișarea lumii între care se remarcă deosebit mișcarea de eliberare națională — procese care definesc astăzi trăsăturile și tendințele fundamentale ale istoriei mondiale.

Mișcarea comunistă internațională și, la rindul său, fiecare partid comunist acordă o deosebită atenție determinării corecte a conținutului epocii istorice contemporane, știut fiind că numai astfel este posibilă înțelegerea esenței proceselor ce au loc în lume, devine posibilă descifrarea direcției dezvoltării omenirii în viitor, poate fi rezolvată corespunzător realității interacțiunea dintre general și particular în lupta revoluționară, pot fi apreciate perspectivele dezvoltării interne dintr-o țară sau

alta în contextul proceselor internaționale, iar toate acestea fac posibil elaborarea unei linii politice bine orientate și desfășurarea unei activități politice eficiente.

Partidul nostru manifestă o permanentă grijă, pentru cunoașterea proceselor care au loc în lume și a desfășurat o intensă activitate teoretică pentru a precizarea corectă a trăsăturilor esențiale și a conținutului epocii contemporane, având o contribuție deosebit de valoroasă la clarificarea acestor probleme prin documentele sale proprii, cât și prin cele elaborate cu prilejul diferitelor întâlniri ale reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești marxist-leniniste la care a participat. Elocvente prin felul în care reliefează conținutul și procesele specifice epocii contemporane și modul în care partidul nostru înțelege să-și îndeplinească îndatoririle față de propriul popor și față de cauza internațională a comunismului, să-și

CONSULTAȚIE

conjuge energiile cu eforturile tuturor partidelor comuniste și ale tuturor celor ce militează pentru progres social, pace și colaborare sînt documentele dezbătute și adoptate de Congresul al X-lea al P.C.R., precum și Programul adoptat de plenary C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971, pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educației socialiste a maselor.

În centrul proceselor epocii contemporane se află clasa muncitoare internațională, cea mai activă exponentă a progresului social, care, organizată și condusă tot mai energic de partide marxist-leniniste, se află în avangarda proceselor înnoitoare ale istoriei. În legătură cu clasa muncitoare se cer evidențiate condițiile, situația și sarcinile diferite de care dispune și pe care le are de rezolvat, sub conducerea partidelor comuniste, muncitorii din țările sistemului socialist mondial, stăpîni pe puterea de stat și pe proprietatea socialistă de stat, de cele în care acționează clasa muncitoare din țările capitaliste dezvoltate sau din țările în curs de dezvoltare. În cadrul temei abordate, aceste idei sînt doar enunțate, urmînd a fi analizate în detaliu în lecția privind structura socială și de clasă a societății capitaliste și, respectiv, a celei socialiste.

Trecerea omenirii de la capitalism la socialism constituie direcția și conținutul esențial al dezvoltării omenirii în epoca contemporană. Sistemul mondial socialist, format în prezent din 14 țări independente și suverane, legate între ele prin comunitatea organizării sociale, a conținutului puterii de stat, a intereselor fundamentale vizînd apărarea și dezvoltarea cuceririlor revoluționare socialiste, prin țelul comun — construirea socialismului și comunismului — prin ideologia comună a marxism-leninismului, se află în centrul epocii contemporane, exercitînd prin realizările sale o înfrîngere mereu mai profundă asupra proceselor economice, sociale și politice ale lumii, asupra relațiilor de clasă din țările capitaliste, cât și asupra popoarelor recent eliberate de sub jugul colonial. Influența crescîndă a sistemului socialist mondial în lumea contemporană este determinată de: superioritatea organizării politice, de stat, de eforturile continue de perfecționare a democrației socialiste, de superioritatea proprietății socialiste — baza promovării pentru prima dată în istorie a egalității și echității sociale a tuturor cetățenilor, de ritmurile ridicate stabile ale dezvoltării economiei socialiste și ale creșterii nivelului de trai, de atenția acordată în societatea socialistă rezolvării corecte a problemei naționale și întăririi rolului națiunii în viața socială, de caracterul nou al relațiilor dintre țări

socialiste bazate pe principiile marxist-leninismului și internaționalismului socialist.

Societatea socialistă este în fiecare țară a sistemului socialist mondial rodul activității și eforturilor fiecărui popor, rezultatul politicii creatoare a fiecărui partid comunist de realizare a adevărilor generale ale marxism-leninismului corespunzător condițiilor istorice concrete în care activează. În același timp, între țările socialiste s-au dezvoltat relații de colaborare și înțelegere menite să asigure dezvoltarea și întărirea fiecărei țări, a fiecărei națiuni. Un rol deosebit are în această privință Consiliul de Ajutor Economic Reciproc. La baza relațiilor dintre țările socialiste trebuie să stea, neclintit, principiile independenței, suveranității naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc, înțelegerei și înțelegătoriei, respectării integrității teritoriale, internaționalismului socialist.

Sistemul mondial capitalist și-a restrîns în epoca actuală sfera de influență și este alcătuit din țările capitaliste dezvoltate, cât și din țările în curs de dezvoltare. Un loc deosebit în analiza acestui sistem revine adîncirii crizei generale a capitalismului, care afectează toate țările capitaliste și toate domeniile și procesele societății burgheze. Este necesar de subliniat formele diferite de manifestare a crizei generale a sistemului capitalist mondial, cât și faptul că se desfășoară contradictoriu, fără să amuzeze posibilitatea unor perioade de dezvoltare a unor ramuri economice sau a unor țări. Reține, de asemenea, atenția faptului că burghezia din țările încă de importante rezerve economice, politice și sociale pentru a-și manifesta capacitatea de rezistență și de conservare. Dintre acestea capitalismul monopolist de stat, formele sale de manifestare, îndeosebi încercările sale de dirijism economic necesită o tratare mai nuanțată tocmai pentru că este o reacție a burgheziei monopoliste la fenomenele și procesele determinate de criza generală a sistemului mondial capitalist.

Caracterizînd dialectica funcționării sistemului capitalist mondial, subliniem sporirea rolului politicii reacționare și agresive a imperialismului în interiorul fiecărei țări, prin atacul frontal împotriva instituțiilor și sistemului de drepturi democratice burgheze tradiționale, prin folosirea violenței împotriva mișcării muncitorești și a altor categorii sociale, cât și pe plan extern în relațiile intercapitaliste, față de mișcarea de eliberare națională etc. Împotriva politicii reacționare a imperialismului există posibilitatea unirii sub conducerea clasei muncitoare a tuturor forțelor doritoare de democrație, independență națională, pace, și progres.

Prăbușirea sistemului colonial al imperialismului și formarea unui impresionant număr de state naționale independente constituie al doilea fenomen ca importanță internațională după apariția sistemului socialist mondial. Prăbușirea sistemului colonial a agravat prin consecințele sale economice și politice criza generală a sistemului mondial capitalist, a dus la apariția pe arena internațională a unor importanți factori pozitivi, care schimbă raportul de forțe în lume în favoarea progresului. În acest context se cer punctate unele probleme privind conținutul mișcărilor de eliberare națională, forțele sociale antrenate la realizarea eliberării și a consolidării independenței naționale, sarcinile de a căror îndeplinire rezolvare ține evoluția și dezvoltarea ulterioară a acestor țări pe calea progresului.

Din analiza dislocării forțelor sociale și a proceselor fundamentale caracteristice epocii contemporane se desprind în mod convingător concluzia, că raportul de forțe pe arena mondială se modifică tot mai accentuat în favoarea forțelor antiimperialiste, ale păcii și progresului, ale socialismului. Aceasta ne permite să apreciem că conținutul principal al epocii actuale este trecerea de la capitalism la socialism.

Problemele revoluției științifice-tehnice, urmînd a fi tratate separat, nu pot, în același timp să nu capete fie și o enunțare succintă între procesele ce caracterizează epoca contemporană, dat fiind că uriașa revoluție științifică-tehnică mondială produce mutații radicale în gîndirea maselor largi de oameni ai muncii, are puternice repercusiuni asupra întregii dezvoltări sociale a umanității.

Procesele caracteristice epocii contemporane, înnoirile profunde ale vieții omenirii stau mărturie forței nepieritoare a marxism-leninismului, sporirii influenței sale asupra conștiințelor epocii străbătute de lume în aceste timpuri.

N. DINUȚ

¹⁾ Vezi Nicolae Ceaușescu, Expunerea cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația maselor, Ed. politică, 1971, pa. 38.

LA Z

Duminică, 28 noiembrie a.c., a avut loc la Piața Neamț, festivitatea de inaugurare a noului vestimentar cîntar moldovean, Gh. Anghel. Liceului pedagogic din Iași. Cu acest prilej, a fost prezentată cîteva comenzi cărți științifice privind pedagogia lui Gh. Anghel.

Elevii școlii generale nr. 1 din Capitală au organizat în ziua de 1 decembrie a.a. o expoziție în incinta Fabricii de articole de sticlărie București, întreprindere care patronază școala. Obiectele expuse au fost lucrate de elevi în atelierul de electrotehnică și lăcătușărie ale școlii, dotate și amenajate de întreprinderea patronantă. Au fost expuse obiecte de artizanat lucrate în lemn și fier forjat și cusături naționale. Muncitorii au cunoscut astfel frumose realizări ale pionierilor școlii care o patronază.

Intrunire emoționantă în sala Clubului „11 Iunie” din Călan. Pionierii liceului de cultură generală s-au întîlnit cu unul dintre oamenii orașului lor, ilegalistul Adolf Druker, Erou al Muncii Socialiste, directorul uzinei „Victoria”. În fața pionierilor, A. Draker a evocat în cuvinte pline de căldură și de sinceritate momente cu adîncă semnificație din viața sa de luptător comunist. Amintirile acestui erou i-au mișcat pe pionieri care i-au mulțumit cu deosebită căldură, așa cum numai copiii știu să o facă. În aplauzele tuturor, Adolf Druker a primit să fie pionierul de onoare al unității. Cu aceeași ocazie și în aceeași atmosferă sărbătorească, 21 de elevi din clasa a II-a au trăit prima mare sărbătoare a vieții lor: sub faldurile drapelului patriei, au devenit pionieri.

Directorii de școli din județul Argeș s-au întîlnit de curînd la liceul de fete „Zinca Goleșcu” din Pitești în cadrul unui schimb de experiență pe tema „Locul și rolul directorului în sistemul muncii educative”. În cadrul programului de lucru al acestei acțiuni, organizatorii au efectuat asistențe la diferite obiecte de învățămînt și ore de dirigenție, au urmărit emisiunile stațiilor de radioamplificare ale școlii, au participat la ședințele curcilor științifice ale elevilor.

Acțiunea de organizare și dotare a atelierelor de practică a atins în unele unități cote foarte înalte. Reprezentativă este, în această privință, Școala generală nr. 88 din București. În mai puțin de trei luni s-au creat aici, cu sprijinul întreprinderilor din jur, un atelier de lăcătușărie, unul de țesătorie-confecții și unul de prelucrare a lemnului, atît de bine dotate și concepute funcțional încît au devenit veritabile centre metodice, pentru informare și schimb de experiență, vizitate pînă în prezent de sute de cadre didactice și instructori-comandanți de pionieri din celelalte școli ale Capitalei, cât și din numeroase școli ale altor localități. Refeta pe care colectivul acestei școli o pune la dispoziția tuturor vizitatorilor: inițiativă, căștigarea interesului și sprijinului întreprinderilor, participarea largă a părinților, entuziasmul elevilor și, mai ales, activitate pricepută și permanentă a cadrelor didactice.

LE MANUL LEMANULUI

osfera din Geneva invită la
tății pedagogice, și cred că nu
găsi un cadru mai adecvat
de a XXXIII-a sesiuni a Con-
ferinței internaționale a educației
la orașul de pe malul Lemanului,
imaginarea tutelată a lui Jean-
Jacques Rousseau. La Palatul Wil-
helms, evocând tumultul neliniștitor
al deputatelor politice din vechea So-
cietate a Națiunilor și personalita-
ți, alături de N. Titulescu,
discursurilor și noblețea
din Comisia prezidată în
cu mai multe decenii de
în secretariatul căreia se
George Oprescu, s-au desfăș-
lucrările cu tema „Mediul
al elevilor și șansele
de succes în școală”. Participan-
ții au apreciat în unanimitate
oportunitatea și utilitatea proble-
mii în discuție, considerând că
mediul social exercită în toate i-
storiile sale o influență certă
asupra șanselor de acces și de suc-
es în școală, precum și asupra
procesului de integrare în activita-
ți socio-profesională a tineretului
și absolvirea școlii.

În acest context, delegații țărilor
socialiste au informat conferința
despre succesele obținute pe calea
democratizării învățământului, în-
făcând cifre concludente cu privi-
rea la structura socio-profesională a
tineretului de astăzi, făcându-se compara-
ții între structuri cu
pre-revoluționară.

Se chestionează amplu dezbătută (și,
din punct de vedere, contradictoriu) a fost aceea
de definire a mediului social, a deter-
minării componentelor și nivelelor
ale acestuia, a stabilirii ponderii pe care
acesta o are în condiționarea rutei
de dezvoltare și preșcolare a copilului și
a școlii.

În dezbaterile acestor probleme
s-a conturat destul de limpede de-
osebirea de vederi ale reprezentan-
ților țărilor avansate din punct de
vedere industrial și ale celor din
țările în curs de dezvoltare. Aceștia
au insistat asupra varia-
țiilor materiale social-economice
ale mediului social, asupra necesi-
tății unor intervenții în perimetrul
acestor variabile în vederea egali-
tății șanselor elevilor și a demo-
cratizării învățământului. Repre-
zentanții țărilor capitaliste avansate
au subliniat aspectele culturale ale
mediului social, propunând o acți-
une polivalentă care să asigure,
pe lângă, o reducere a distanțelor
culturale dintre diferite medii so-
ciale, zone de civilizație etc. și, pe
această cale, să diminueze inega-
litățile care afectează reușita șco-
lară a copiilor.

În discuții s-a evidențiat deosebi-
rea dintre macro și micro-mediul
social, dintre sistemul social glo-
bal ca „mediu social total” și di-
versele subsisteme sociale în care
este angrenată viața individului și
funcționează instituția școlară. Ca
să fie eficientă, cunoașterea (cerce-
șarea) și acțiunea educațională tre-
buie să țină seama de complexita-
tea mediului social, de contradic-
țiile ce-i pot fi inerente, de limitele
pe care le impune el la un moment
dat, de posibilitatea depășirii, în
perspectivă, a acestor limite. În
speșă a fost subliniată necesitatea
eforturilor susținute pentru descu-

frarea cât mai adecvată a sisteme-
lor și subsistemelor sociale, a inter-
acțiunii mediu-școală (instituție,
program etc.) elev. Pentru că, așa
cum au remarcat o serie de dele-
gați, ignoranța noastră este încă
mare în această privință, aprecie-
rile noastre cu privire la relația
amintită sînt însă preponderent
de origine empirică (provin din ex-
periența comună și se bazează pe
instituția pedagogului, adminis-
tratorului etc.).

Mai mulți delegați au subliniat
necesitatea luării în considerare a
virtuților, a componentelor pozitive
ale macro și micro-mediului social
în vederea sporirii șanselor egale
de acces și succes ale copiilor la
— și în — școală. Colaborarea dintre
școală, părinți, instituții extrașco-
lare, întreprinderi, colectivități so-
cio-profesionale se dovedește — au
afirmat, alături de alți delegați,
reprezentanții R.S. România — de-
osebit de eficientă în acest sens.

Alături de alți delegați ai țărilor
socialiste, am susținut ideea că
sistemele școlare trebuie să asig-
ure nu numai dreptul tuturor la
educație, dar și să promoveze, prin
măsurile concrete, egalitatea șan-
selor de reușită școlară și dezvoltă-
rea tuturor capacităților potențiale
ale tineretului, conform exigențelor
dinamicii social-economice. Prin
asigurarea egalității șanselor de
succes ale elevilor se verifică, în
fond, eficacitatea oricărui sistem
școlar.

În orice condiții de mediu, sub-
sistemului școlar de toate gradele îi
revine sau îi poate reveni un rol
important în reducerea inegalită-
ților culturale, lingvistice etc.
dintre copiii proveniți din medii
diferite (urban — rural, muncitori
— țărani — intelectuali etc.). Un rol
important, chiar decisiv în acest
sens, este acordat de multe țări
educației preșcolare (școli preele-
mentare, preprimare). De unde opi-
nia că educația preșcolară tre-
buie să devină generală și gratuită.

S-a discutat apoi pe larg despre
necesitatea intensificării cooperă-

rii internaționale atât în planul
cercetării mediului social cât și în
cel al acțiunii în vederea adâncirii
democrației școlare ca parte esen-
țială a democratismului social.

Concluziile dezbaterilor asupra
influenței mediului social în reuși-
ta școlară au subliniat câteva idei
fundamentale: egalitatea șanselor
în educație depinde în măsură
considerabilă, în structura econo-
mică și socială a societății, de ni-
velul ei de dezvoltare; planificarea
educației, incluzînd și măsurile de
democratizare, de egalizare a șan-
selor școlare trebuie concepută ca
parte integrantă a planificării ge-
nerale a dezvoltării la scară națio-
nală; considerarea realistă a facto-
rilor care influențează cariera
școlară: factorii școlari (structura
sistemului de învățămînt, progra-
mele, metodele, limba de predare,
examele, evaluarea rezultatelor,
competența și atitudinea profesori-
lor ș.a.), factorii socio-culturali (ni-
velul cultural și profesia părinților,
nivelul cultural al mediului, dife-
rite tradiții etc.), factorii socio-eco-
nomici (veniturile familiei, condiți-
ile de trai, starea de sănătate etc.)
și factorii geografici și demogra-
fici (densitatea populației, distri-
buția rețelei școlare, locul de do-
miciliu, mijloacele de transport
ș.a.); cunoașterea incidenței acestor
factori extremi de diferiți necesi-
tăți cercetări și studii menite să
precizeze rolul și interacțiunea lor.
Ele vor trebui să furnizeze soluții
eficiente pentru reducerea influen-
țelor nefavorabile ale mediului și
sporirea acelor care favorizează
egalitatea șanselor de reușită șco-
lară.

Intervențiile delegației române
în cadrul dezbaterilor s-au referit
la democratizarea învățămîntului
nostru, ilustrată prin date și reali-
zări semnificative, care asigură
efectiv șanse egale de acces tuturor
fiilor patriei, pe toate treptele de
învățămînt. Experiența țării noas-
tre a stîrnit un viu interes și pre-
zentarea ei a fost apreciată ca o
contribuție importantă în această
confruntare mondială.

Geneva a fost o gazdă ospitalieră,
iar aura toamnei elvețiene risipea
generos culoarea ei bogată asupra
oamenilor și peisajelor, în timp ce
apa Lemanului avea nuanțele ceru-
lui din ochii unei femei frumoase.

ZINA SIRBU

DISCIPLINELE ABSENTE

(Urmare din pag. a 3-a)

țara noastră, o jumătate de milion de
copii se vor așeza atunci pe bănci
ca să învețe abecedarul.

Poate un profesor să facă un rap-
port despre progresul unui grup care
îi este încredințat, fără să cunoască
statistică, adică fără să știe să drezeze
curbe, tablouri, corelații? Fără statis-
tică, profesorul este redus la limbajul
calitativ, cu comparatiunile și superla-
tivele care ne fac să cîntăm pe cel
mult patru voci (foarte bine, bine, sufi-
cient, insuficient).

Dar profesorul care va fi terminat
Institutul pedagogic va deveni apoi
membru al Consiliului popular și al
conducerii economice locale, va fi
unul din membrii comunității care se
vor pronunța în materie de dezvoltare

economică a localității lor și vor vota
priorități în materie de construcții de
drumuri, de instituții publice etc. Este,
în aceste condiții, posibil ca el să nu
cunoască sociologie rurală, domeniu
de bază pentru transformarea peisaju-
lui țării noastre? Este posibil ca el
să nu aibă noțiuni de urbanism, știință
prezentă în marea majoritate a tuturor
ședințelor, areopagurilor și consfătuiri-
lor din țara noastră?

Trei zile după intrarea în funcție,
proaspătul profesor va trebui să con-
frunte noțiunile de economie politică
generală, achiziționate pe băncile șco-
lii, cu problemele de economie prac-
tică în care va fi antrenat și în care
va trebui să-și spună cuvîntul. Func-
ționarea instituțiilor, rentabilitatea lor,
calculul indicilor economici de bază ar
fi lucruri deosebit de valoroase pen-
tru el dacă le-ar obține în cadrul in-

stituției care îl pregătește pentru me-
seria de dascăl.

Un profesor care nu a parcurs un
curs de biblioteconomie este slab inar-
mat pentru activitatea lui de dascăl.
Nu numai pentru faptul că va avea de
organizat o bibliotecă orășenească sau
comunală, sau cel puțin o bibliotecă
a școlii, dar și fiindcă va da un lu-
cru neprețuit elevilor atunci cînd îi va
învăța sistemul fișării de cărți, de idei
și de informații documentare.

Sînt specialiști care, puși în fața unei
liste atât de mari de discipline absente,
ar cere încă trei ani de școlarizare
pentru un viitor profesor, lucru evident
imposibil. Ideea este de a preda a-
ceste elemente chiar în cadrul disci-
plinelor existente, făcînd însă cu cu-
raj cea selecție care se impune între
ce este vechi și nepertinent față de ce
este nou și util.

Școala fără ziduri

Apologia unui magistru

Duminica trecută, s-a cîntat
cea de a nouăsprezecea simfonie
a lui Dimitrie Cuclin.

Cum, după estetica autorului, o
operă muzicală este o manifes-
tare parțială a sistemului muzi-
cal provenit din deperfectiona-
rea acestuia, dar guvernată de
legile lui, ne grăbim să-l ascu-
tăm, așezînd noua simfonie în
integralitatea de sistem a crea-
ției cucliniene. Dar ce este sis-
temul? „Sistemul implicînd ul-
timul grad de completare și de
cuvînire, pro perfecțiune a al-
cătuirii, reprezintă idealul su-
prem, final, al vieții. El e mo-
mentul static al dinamismului
totalizat, toată potențialitatea
vieții, viața însăși în gradul
ultim, al non-vieții aparente”.
Ne-o spune, în prima pagină
din Tratat de estetică muzicală
(București, 1933), Dimitrie Cu-
clin.

Socotit de către George Enes-
cu drept cel mai mare gînditor
muzical al țării, iar bundoară
de Hans Hartmann (într-o carte
din 1936) drept unul din cei mai
însemnați ai lumii, acest sublim
sacerdot al artei, obsedat de ide-
ile, esteticii pînă și în paralelele
sale epice, scrufîndu-le cu ne-
îmblînzirea-i corneliană și ne-
iertare de Cicero de-a lungul li-
niei și vastei închegări a Siste-
mului — cel științific, al muzi-
cii, sugerat de cel al proprii
sale arte — ne cutremură și ne
instruiește poate mai ales în cli-
pele iluminărilor demiurgice,
cînd se iscă ființa sonoră a unei
opere care să întregască gale-
ria unde răsună trimbița de ar-
gint a lui Pirvan, sau se înalță
gîndul instilpat al lui Brîncuși.
De la Dansul stelelor și celelalte
compoziții azi pierdute ale lice-
anului, la această simfonie
XIX-a, azi regăsită, din vremea
cînd artistul tînr înființa și
dirija „Orchestra simfonică a
poporului”, concertînd în fața
muncitorilor, pînă la împlinirea
unor opere intrate din istorie în
istoria muzicii, precum Agamem-
non, și pînă la recompensarea
muzicii în toate genurile ei, Di-
mitrie Cuclin a înconjurat cu
foc și căldură un capitol care-l
poartă numele, în cultura și
umanismul românesc. Astfel
prin unică țarie și altitudine
creatoare, efică și estetică, artis-
tul oferă apoteotic omii revela-
ția simfoniilor nuferotate cu
cifre mari.

Profesor al multor generații
academice, Dimitrie Cuclin a
compus și manuale pentru învâ-
țămîntul secundar. (Și ce ma-
nuale! În prefața celui dintîi
scrie, cum n-am văzut la alt au-
tor: „Cred că la parcurgerea
acestui manual nu se va scoate
nici un pipăt de revoltă ori dis-
perare.”) Iar întreaga priveghe-
re rodind idei scaldate în artă
ni-l proiectează pe Dimitrie Cu-
clin, ca pe un creator de școală
muzicală. Și veneratul magistru,
dinaintea culmilor, nu uită să-și
recunoască exemplar calitatea:
de discipol. Extraordinarul său
Tratat de estetică muzicală și-l
dedică astfel: „Acest tratat este
un sacrificiu / Pe altarul / Ma-
estrului Secolelor / Vincent
d'Indy / Făcut / Și închinat lui /
De discipolul său”.

Parte cu parte se adună mo-
numentalizînd un tot simfonic
al unei opere și unui sistem
risipite într-un univers fascinant
și mereu deschis. Un univers
desfășurat cu pietate față de
artă și om deasupra unui pămînt
cucerit: „Eu cucerii pămîntul
încă plin / De vlagă însuflețiri-
lor trecute” (în sonetul XIII,
Doine și sonete, 1932).

Cu câteva zile în urmă, l-am
văzut pe magistru — un Euthana-
sius — lingă o cascadă a lumini-
lor, i-am auzit înalt fierbintele
glas spiritual plutind peste nemă-
surate adîncimi de sine.

GH. ANCA

Ceva despre Antigona

În actualitate tragedia este surprinzătoare — dacă o raportăm la climatul social contemporan — firească, în schimb, dacă o legăm de noțiunea fundamentală a caracterului. Camus observa că eroii tragici sînt toți justificabili, dar că nici unul din ei nu e just. Să ne oglindim în scris și în acțiune volatilizarea caracterului și anume prin posibilitatea mereu deschisă fiecăruia de a deveni altul, pe calea neantizării și a proiectării unui plan spiritual nou — total deosebit de cel vechi.

Din libertatea absolută a omului, de a alege, autorul Criticii rațiunii dialectice trage concluzia „angajărilor” și reangajărilor în serie.

Alta era părerea Antigonei.

Ea a optat odată pentru totdeauna. Iar mersul ei spre moarte, în fond solitar, în ciuda lui Hemon și a Ismenei, îl zdrobește pe atotputernicul și aparent victoriosul Creon. Este ceva triumfal și eroic, halucinant și liric în fecioara care poartă în glas și inimă mesajul legilor nescrise.

Nu vom avea prezumția de a schita măcar, în acest cadru limitat, nici adevărurile elementare despre piesă, despre Sofocle sau despre geniul pe care el l-a ilustrat. Spectacolul Teatrului Mic este însă un prilej — din cele atât de rare — de a lua contact cu rădăcinile tragediei, un prilej pe care nu-l putem pierde în întregime.

Vom începe, în consecință, prin a schița instituția și pe toți aceia care, de la director și pînă la ultimul corist, s-au străduit să servescă o bună cauză. Mai mult, ar fi de dorit ca exemplul lor să se urmeze și de alte teatre — u-

nele cu posibilități și răspunderi superioare. Fiindcă tragedia rămîne, pînă la urmă, și ea un gen dramatic demn ca atare să reție atenția lumii noastre pe scenă tot atît cît comedia socotită de haz sau piesa polițistă considerată zguduitoare.

Din păcate însă, spectacolul sofocean al Teatrului Mic a fost, ca și infernal, pavat mai ales cu bune intenții. Ion Cojar, directorul de scenă, a luat lucrurile cu prea multă ușurință, încît ar fi nedrept să ne oprim la analiza jocului actorilor principali; ei au fost îmbarcați, de voie, de nevoie, pe o navă arbitrar construită și destinată încă din șantier, naufragiuului.

De la o reconstituire imposibilă și pînă la cea mai agramată actualizare numeroase trepte estetice se ofereau. Ion Cojar, excelent director de scenă în alte specialități, nu și-a dat seama că problema pe care trebuia să o rezolve era în același timp radical diferită de ceea ce se obișnuise pînă atunci să lucreze și extrem de grea. A preferat panta facilității; s-a străduit să-l cehovizeze pe Sofocle reducîndu-l la exigența teatrală sălii, la capacitatea actorilor și la receptivitatea publicului. În locul măreției și al nobilului patetism la care ne așteptam, ni s-a servit o mixtură de stiluri de joc și de montare în care teatrul de conversație se împletea cu comedia larvoantă, melodrame cu falsul gen elizabetan.

Noi știm însă că tragedia nici nu se murmură, nici nu se urlă. Nu prin șoptire se evită declamația, nu doar prin întunerice și prin cernire se creează spaima. Ava-

lanșa de pauze goale de orice conținut emoțional adăuga motivelor de oboseală ale publicului unul decisiv — monotonia. S-au evitat sistematic sentimentele puternice sincer exprimate în așa fel încît vigoarea tragică s-a resimțit esențial. De altfel intonațiile actorilor nu țineau seama de sensurile textului; formula regizorală Cojar, posibilă cu un text nordic, este stridentă la Sofocle. Infruntarea tragică a fost pulverizată în amănunte ne semnificative. Opoziția fundamentală Creon-Antigona, cu toate implicațiile ei de gînd și de sensibilitate, a fost parcă dinadins estompată; tema interpretată la rece și fără continuitate dramatică parea superficială dacă nu puerilă. Ca să se creeze într-un public modern o emoție corespunzătoare ar trebui ca stilul de joc să aibă o ancorare măcar indirectă în epocă. Între legea cetății și cea morală Sofocle deschide o luptă care a străbătut milenii. Spectacolul Teatrului Mic a fost străin de problematica Antigonei. Cît despre rest, decorul negru, costumele de aceeași culoare, vulgaritatea ansamblului coral — nimic nu izbutea să exprime (sau cît de vag să amintească) poemul de lumină, de dragoste și de înțelepciune care a fermecat pe Goethe, pe Hegel.

Am rămas doar cu satisfacția de a fi recitat, înainte de spectacol, Antigona, operație pe care vă sfătuim să o încercați după căderea cortinei. Veți înțelege astfel motivele veritabile care au determinat persistența tragediei grecești de la Sofocle și pînă la Ion Cojar.

N. CARANDINO

Oliver

bilă, episodul carnavalului de meseriași din cartierul bogăților și episodul drumului lui Oliver prin halele londoneze confirmă excesul spectacular care naște lungimile și răpește posibilitatea unei plăceri depline a spectatorului. Emoția la un astfel de spectacol fiind generată de aparențe, deci de expresie, și nu de sensuri, efortul realizatorilor s-a îndreptat spre rigoarea formală, spre eliminarea „timpilor morți” de virtuozitate profesională, care dă posibilitatea unei „plăceri pure”, suficiente sîși.

Lipsa de motivație care caracterizează dezlănțuirea fanteziei spre forme rebarbativă confirmă de fapt o nedeplină interferență organică a pretextului dramatic cu formele care-l exprimă plastic și sonor. De aceea, de la un film ca „Oliver”, încîntător pe alocuri, rămii cu insatisfacția reușitei parțiale.

STERE GULEA

prin rara intuiție a sufletului infantil predispus spre joc și fantazare. Și episoadele reușite ale filmului sînt tocmai cele în care există o motivare a conținutului universului prin pornirea caracteristică vîrstei, pentru joc, cum este episodul sosirii lui Oliver la „pensionul” lui Fagin, cînd întreaga asistență infantilă face fastuoasă primire și inițiere noului venit. De asemenea, episodul dansului provocat de Nancy în sordida circumă spre a-i distra atenția lui Jim are o clară motivare prin starea de dramatism a momentului.

În afara acestor două secvențe, autorii s-au apropiat în rest prea mult de datele realiste ale lumii descrise de Dickens, încît forma muzical-dansată devine neadevărată. Episoadele de acest fel sînt numeroase și ele exprimă neprelucrarea materialului furnizat de roman din perspectiva interioară a genului de film muzical. Deși realizate în sine, de o ținută profesională ireproșă-

Printr-unul de astăzi muzicalul ar părea că ține locul vechii serbări populare și mai apropiatului ceremonial. Poate că aici trebuie căutată și explicația audienței largi de care se bucură genul în rândurile spectatorilor. Intenția nerota de spectacol organică omului, autorii de gen cad însă în eroare, supralicitînd materialul care stă la baza operei lor, în genere o poveste destul de banală, transformînd întreaga lume într-o lume a dansului și a cîntecului.

Pîndit de exces și de lipsă de unitate interioară, filmul muzical are reușite doar pe jumătate. Lucru ce caracterizează aproape toate filmele muzicale mai noi, inclusiv filmul „Oliver”.

Apreciînd simplu, am putea spune că filmul este plăcut și chiar remarcabil pe porțiuni, meritul avîndu-l aici și pretextul literar: romanul „Oliver Twist” al lui Charles Dickens, care conține mobilul unei atare montări de spectacol și muzică

Educația în sunete și imagini

În sfîrșit, televiziunea, renunțînd la a ne face mai multe promisiuni decît reale surprize în diversificarea programului, dă dovezi în ultima vreme de inițiative dintre cele mai interesante. Aș ține să subliniez faptul că spre deosebire de alte dați s-a schimbat în primul rînd o anumită optică a locului de reflecție a realităților noastre. Pînă nu de mult viața era invitată în studiou, aici dichisită, pieptănată și fardată pentru a răspunde comodităților unora care „faceau teren” numai pe platourile de filmare. Eroii muncii apăreau de cele mai multe ori cum nu erau, sclivisiți, cu pantofii lustruiți, cu cuvinte străine de modul lor firesc de gîndire; și nu convingeau. Viața lor își pierdea în studiou acea frumoasă asprime care la urma urmei le și justifică eroismul. Iată însă că lucrurile s-au schimbat în bine. Am putut vedea astfel cum trăiesc și auzi cum gîndesc eroii ca Vasile Isiru, Gh. Nițoi, am pu-

tut să mai aflăm încă și încă o dată poezia bărbătească a marilor șantieri (Poarta Porților — reportaj documentar, cronică filmată a epopeii construcției hidrocentralei de la Porțile de Fier, Lotru — film făcut de scriitorul Ioan Grigorescu dovedit că minutorilor condeiului li se poate încredința și aparatul de filmat etc.), avem fericirea de a privi prin intermediul micului ecran momente de viață adevărată, chipuri de oameni adevărați, muncitori de care unii mai mult vor să vorbească decît să-i cunoască așa cum sînt, simpli și demni constructori ai țării, existențe exemplare prin prezentarea cărora se face o adevărată educație socialistă tineretului și nu numai lui. Trebuie să-l cunoaștem pe oameni prin ceea ce spun și fac ei înșiși, nu prin ceea ce cred unii și alții dintre realizatorii emisiunilor tv. În acest sens iată că televiziunea s-a hotărît să facă acest lucru și pentru ti-

neri, înființînd noi emisiuni — programate bine, nu ca altă dată. Astfel sînt Tinerii despre ei înșiși, emisiune programată joia la ora 20,30 care se vrea „un dialog deschis asupra idealurilor, răspunderilor, asupra profilului moral al tînrului de azi...”, Rîm, tinerete, dans, ce înlocuiește Bună seara, fete! Bună seara, băieți! simbătă la ora 18,15, Cravatele roșii, emisiune ce își propune „să răspundă întrebărilor și curiozităților voastre, să vă devină prietenă și sfătuitoare, să vă dea idei și sugestii, să vă informeze despre tot ce s-a petrecut mai interesant în școli și unități...” Aceste noi emisiuni, alături de cele bune care au fost și pînă acum, apropie aparatul de adevăratul său țel de cunoaștere și educație, fapt ce nu poate decît să ne bucure. Rămîne numai să vedem și cît ne vom bucura.

IULIAN NEACȘU

NOTE

Filmul în dezbateră tineretului

Orașul Craiova, gazda multor inițiative în munca de educare a tineretului și în mod deosebit a tineretului școlar, a inserat pe agenda de lucru, duminică trecută, o dezbateră despre tineret și film. La dezbateră au participat cadre didactice, elevi, studenți, tineri muncitori, reprezentanți ai organelor de învățămînt și U.T.C., pionieri, precum și reprezentanți ai cinematografiei. Au fost analizate cu acest prilej rezultatele obținute în munca cu filmul pentru tineret și pentru elevi și s-au făcut o serie de propuneri menite să ducă la sporirea contribuției cinematografului în educarea tineretului.

În general sugestiile făcute au vizat îmbogățirea repertoriului filmului românesc, posibilitatea de asigurare a unui sistem complex de informare permanentă a unităților școlare cu producția și conținutul de filme documentare și artistice românești, precum și posibilitatea unei consultări largi a tineretului, atît în ce privește creația filmelor, cît mai ales în programarea acestora, pentru a putea răspunde mai direct problemelor deosebite pe care le pun instrucția și educația comunistă a tineretului școlar. În sensul acesta, pe lângă întreprinderea cinematografică Dolj vor funcționa colective de tineri alcătuite din elevi, studenți, tineri muncitori etc., care, pe baza consultării masei largi de spectatori, vor face propuneri în ce privește filmele pe care tineretul dorește să le vizioneze.

CONSTANȚA BĂRBOI

Dragoste față de locul natal

...este sentimentul care se desprinde în chip evident din expoziția de pictură și gravură a profesorului Ion Dădărlat, deschisă în sala „I. Andreescu” (b-dul Gh. Gheorghiu-Dej, 32).

Într-o varietate de stiluri, maniere și viziuni, pictorul își exprimă cu deosebit talent plastic, căldura și noblețea sentimentului de dragoste pentru peisajul și oamenii de pe meleagurile săliștene. În tablourile sale se îmbină realul cu pitorescul și poezia cu străluciri și armonii cromatice vibrante, redată prin fluiditatea pastei. Menționăm „Peisaj cu arbori-Săliște”, „Se duc cocorii”, „Maialul feciorilor”, „Peisaj de iarnă”; în tehnică inedită (span): „Holdele de aur ale țării”, „Folclor”; iar în gravură „Vine furtuna”, „Pui de săliștean”.

Prin operele sale de creație artistică, autentică, pictorul-profesor reușește să ne transmită fiurul unei trăiri emoționale în sensul unui cald umanism.

VICTORIA PETRESCU

Un tineret potrivit războaielor...

(Urmare din pag. 1)

ar fi privită ca vîrstă de aur a vieții individului — dar nu trebuie mai ales subapreciat ca forță productivă și creatoare, dacă e bine îndrumat. Cum veni vorba de nobilul metal, tineretul e rezerva de aur a viitorului, dar depinde totul de felul cum va fi folosită această nestemată rezervă care printr-o alchimie fatală se poate schimba în plumb ucigaș.

Îmi vine în minte, scriînd aceste rînduri, cîntecul lui Lorenzo Medici:

Quant'è bella giovinezza,
Ma si passa tuttavia,
Chi vuol'esser lieto, sia!
Il doman non c'è certezza.

E frumos, dar nu în spiritul acestui cîntec se poate face educația tineretului. Legea fundamentală a vieții noastre este munca bazată pe învățătură, cu greutățile și satisfacțiile ei, care trebuie să devină maximale, prin descreșterea greutăților și prin o tot mai dreptă stabilizare a relațiilor de producție, cu acel imperativ etico-social din a doua fază a socialismului la care se va ajunge: „de la fiecare după capacitatea sa, fiecărui după nevoile sale”.

Probabilitățile de azi, necesarmente se vor schimba în certitudini, dacă vom avea un tineret cu o nouă conștiință, potrivit distrugerii și războaielor, capabil să contribuie la opera de asigurare a păcii și la bunăstarea generală prin muncă pe plan național și internațional. Ar fi și rușine pentru omenire să fie altfel, cu avîntul ce l-au luat în secolul nostru tehnica și științele, înregistrînd în cele mai variate domenii progrese inimaginabile cu cîteva decenii în urmă.

Dar problema tineretului trebuie pusă așa cum se prezintă ea azi, cu destul de mari complicații și dificultăți. Tocmai de aceea nu putem să ne felițăm îndeajuns că propunerea românească e pe agenda Adunării generale a O.N.U., pentru proxima sesiune.

În încheiere mi-aș exprima o dorință și un vis: ca tineretului din țara noastră să i se dea o educație de așă natură încît să devină, în lumina ultimelor documente de partid, un model și un exemplu pe scară internațională.

RECEA FĂGĂRAȘULUI

se face

ÎNVĂȚĂMÎNT MODERN

- La temperatura modernizării
- Proiecte fără bariere
- Poartă deschisă spre creste

Știam că-i în apropiere de Făgăraș, la poale de pădure. O ghiceam după fiecare serpentină ce ne-apropia de munte. Drumul se-ngusta însă, părea că ne despart doar cițiva metri de peretele stîncos și că nu vom mai da de nici o așezare. Deodată, cînd ne așteptam mai puțin, a răsărit. La capătul drumului. Ca o uriașă poartă albă deschisă spre creste, ca un îmbietor popas între întinsul monoton al șesului și înălțimile spectaculoase ale munților. Recea, Recea Făgărașului, cum îi spun localnicii. Simțeam parcă numai rostindu-i numele aerul tare al înălțimilor și mirosul de rășină. Poate chiar de asta îi spune Recea. Așa cum am găsit-o în dimineața primei ninsori, comuna întrecea așteptările mele. O așezare croită parcă din masivele stîncioase ce-o adăpostesc, cu rădăcini adînci în pămîntul pietros al Făgărașilor, cu case solide, tipic transilvănene, care-și dezvăluie cu generozitate bunăstarea. Cele mai multe sînt noi, clădite trainic, gospodărește, din piatră și cărămidă. Au o anume finută, o construcție arhitectonică specifică. Acoperișurile mai ales se disting — poate vrînd să egaleze conturul sigur al creștelor — printr-o deosebită suplete, prin linii și curbe trasate cu un vădit simț al proporțiilor, al artei care se detașează la prima privire. Sînt, cum ni s-a spus, opera unui țaran din comună. Și acum, la 80 de ani, construiește cu precizia și vigoarea tinereții acoperișuri. De unul singur. Un ardelean vînios arhitect înăscut, fără studii și diplome, așa cum sînt mulți în Țara Oltului, care a moștenit de la străbunii săi arta și talentul de constructor.

La Recea am venit pentru școală. Dintr-o dorință veche, dintr-o promisiune aminată cîteva luni. Și mai ales pentru directorul său, omul acela modest cu priviri iscoditoare întîlnit vara aceasta într-o tabără de copii, care mi-a spus simplu despre sine, despre munca sa, lucruri cu totul neobișnuite.

— În sfîrșit, am venit.

Vădit impresionat și surprins de neașteptata noastră vizită, David Pîrvulescu directorul școlii, ne poftește în cabinetul său. Pare stînje-nit. Apasă pe un buton, probabil la secretariat, și transmite cîteva dispoziții. Apoi la un alt buton, cere cancelaria.

— Comunicați cu mijloace moderne, ca într-un autentic cabinet ministerial, glumim noi.

— Ei, nu-i chiar așa. Mi-era greu să tot urc și să cobor și am făcut acest interfon. O treabă simplă dar necesară și utilă.

Îi spunem, spre a încălzi discuția, impresia deosebită pe care ne-a făcut-o comuna, școala, locurile acesteia deosebite.

— Da, așa este, totul aici este făcut trainic, solid, gospodărește. Oamenii sînt harnici și ambițioși ca toți ardelenii, pe ce pun mîna iese lucru bun. De asta am și vrut să vin la Recea.

— Nu sînteți din comună asta ?

— Nu, nici vorbă. Sînt oltean. Am trecut munții acum cițiva ani. La începutul carierei am funcționat însă în comună Calbor, tot în județul Brașov. Voiam însă cu tot dinadinsul să pun în aplicare proiectul unui laborator complex, o

idee a mea de tinerețe, care m-a frămîntat mult, și-mi trebuia spațiu. După mai multe tatonări prin județ m-am oprit la școala din Recea. Nu era așa ca acum, dar știam că-i ce-mi trebuie. Am insistat la județ să-mi dea drumul de la Calbor și m-au lăsat. „Asta are o idee fixă și n-avem ce-i face“, parcă-i aud spunînd atunci. Și am venit la Recea unde m-am și însurat.

— Și laboratorul ?

— L-am făcut.

Sîntem întrerupți de un țîrîit prelung emis de o mașinărie de forma unui dulap. Pe un ecran, în dreptul cifrei 11, se aprinde un bec roșu.

— Aveam o ședință cu comitetul de părinți la ora 11. Va merge altcineva.

— Ce-i cu aparatul ăsta ?

— E „Fănică“ al nostru, glumește David Pîrvulescu, privind spre numitul „Fănică“. El știe tot programul meu, al școlii, nu uită și nu încercă niciodată nimic. Lăsînd gluma, este un cronoprogramator. Dirijează și semnalizează întreg programul de îndrumare și control. L-am conceput anul trecut, din nevoia de a simplifica și organiza riguros și bine activitatea. Execuția au efectuat-o elevii în cercul de automată. E foarte simplu, deși pînă am găsit soluția mi-am bătut destul capul. Instalația cuprinde un ceas electric cu diferite contacte și cu ecran de semnalizare acustică și optică care este pus în concordanță cu programul școlii și al meu. A luat și premiul de originalitate „Fănică“ al nostru, la concursul „Minitehnicus“. Eu însă îl socotesc acum îmbătrînit, depășit. M-am gîndit la altceva, ceva care să ușureze simțitor munca profesorului, să o facă mai eficientă. Proiectez acum un cronoprogramator complex care va fi prevăzut și cu un sistem de semnalizare a zgomotelor. Sînt un mare dușman al zgomotelor — mai ales al celor ce se produc în perimetrul școlii. Conturbă, deranjează întregul proces de învățămînt. Cronoprogramatorul acesta va anunța, la cancelarie și în secretariat, toate activitățile unei zile de curs. În același timp va înregistra pe o diagramă și zgomotele ce vor fi traduse în niște modele matematice. Traducătoarele de zgomot vor fi montate pe culoare, în clase. Ele vor indica, de asemenea, și focarul de zgomot, astfel că profesorul sau directorul să știe exact locul în care se produc spre a interveni.

Îl ascultăm plini de interes și uimire pe tînărul acesta pasionat care ne explică cu patos niște detalii ingineresti, ne mărturisește proiectele sale de modernizare a lecțiilor, de transformare a școlii din Recea într-un mare și modern laborator de instrucție și educație. Proiectele sale n-au bariere. Sau mai bine nu concepe bariere în traducerea lor. E adevărat, mărturisește el, n-a avut întotdeauna materiale, sînt repartizate cu zgîrcenie unde trebuie, s-a încilcit uneori în scripte, în hotărîri și optici stupide, formale, închistate. S-a izbit alteori de neîncredere, de suspiciune. A putut trece însă peste toate pentru că a ținut cu dinții să-și realizeze planurile, pentru că a fost convins că ele vor servi școala și, mai ales, pentru că a avut totdeauna de partea sa, ca sprijin de nădejde, nu numai pe fiecare profesor, elevii toți, dar întreaga comună.

— Oamenii aceștia de munte care-și construiesc case cu competența și arta unor arhitecți iscusiți, sînt deosebit de receptivi la tehnică, la înnoiri. I-am convertit repede și i-am ciștigat pînă la unul pentru cauza modernizării școlii. Laboratorul nostru nu-l puteam face fără ei.

— Se pare că el este cel mai drag copil al dumneavoastră.

— Da, așa este. Deși nu-i ultimul în materie...

Mergem să vedem laboratorul. Din nou, amabil, cu aceeași vădită plăcere, directorul ne dă explicații, ne conduce în fața fiecărui aparat. Alcătuit din două încăperi (două foste săli de clasă), laboratorul pentru optimizarea procesului de învățămînt, cum poartă numele, este o instalație complexă în care mijloacele tehnicii moderne vin în sprijinul profesorului, fără a le exclude pe cele clasice. Este format din mai multe sisteme: un sistem automat de obscurizare a sălii de curs, un sistem de sonorizare stereofonică, pentru redarea mesajelor de pe discuri, de pe benzi și radio, un sistem de retroproiecție a diafilmelor și diapozitivelor, a filmelor de 8 și 16 mm. Au de asemenea un sistem de proiecție directă a filmelor de 16 mm, unul de proiecție a scrisului „Overhead“ și unul de autodotare cu toate instalațiile de prelucrare a materialelor fotosensibile. Întreaga aparatură este comandată de la un pupitru de comandă instalat în sala de curs. Aparatura amintită mai sus se află în camera obscură a laboratorului despărțită de sala de curs prin două ecrane translucide cu iluminare automată.

Acesta este pe scurt laboratorul, ceea ce se vede. Ce nu se vede însă, dar se presupune, sînt munca, efortul deosebit care au fost necesare pentru realizarea lui, sînt sutele de ore pe care profesorul David Pîr-

vulescu le-a petrecut noaptea deasupra planșetei pentru a elabora minuțios și exact fiecare detaliu, fiecare instalație, proiectul și schemele de funcționare.

Pentru laboratorul acesta, directorul a primit certificat de inovator. Îl păstrează în bibliotecă sa plină de cărți ingineresti, de planșe și schițe.

— Funcționează doar de doi ani dar pot spune că a făcut o adevărată revoluție în modul de predare al profesorilor noștri, în modul de asimilare, de însușire a cunoștințelor. Fiecare obiect și fiecare profesor își are, conform unei riguroase programări, ora sa săptămînală de laborator.

Avem un foarte bogat material ilustrativ pentru absolut toate obiectele. Unele le-am primit, altele le-am procurat sau le-am confecționat noi. Am organizat în școală un adevărat curs de perfecționare de vreo 20 de ore în care fiecare profesor a învățat cum să utilizeze aparatura, s-o monteze și s-o demonteze.

Activitatea în laborator schimbă nu numai structura, conținutul lecției. Ea declanșează o atmosferă de activitate intensă, colectivă, stimulează creativitatea profesorului, crește interesul elevilor, antrenează pe fiecare, le stimulează spiritul de cercetare, imaginație, le formează deprinderi tehnico-aplicative. Dar în laborator nu ținem numai lecții. Aici își desfășoară în mare parte activitatea cercul nostru de cibernetică, de automată, de biologie, de fizică și matematică, de foto. De exemplu, cercul de cibernetică lucrează acum la niște sisteme cibernetică care vor fi utilizate în predarea istoriei.

— Cît ar costa un astfel de laborator ?

— Știu eu, cred că peste o sută de mii.

— Pe dumneavoastră cît v-a costat ?

— Jumătate ! Aș adăuga că manopera, deși presupune și muncă specializată, calificată, nu ne-a costat nici un leu.

Am vizitat apoi, însoțit de director, școala. Peste tot ordine și curătenie desăvîrșite. Am ascultat noi gînduri despre alte noi planuri : atelier electric, creat după o concepție proprie, unul de lăcătușărie. La etaj, într-un loc vizibil, directorul plănuește un fel de muzeu în care să fie ogîndite, pe viu, prin roboți acționați mecanic și îmbrăcați în portul specific Făgărașului, obiceiurile, îndeletnicirile de pe aceste meleaguri. Va fi o muncă de durată care va antrena toată școala.

— Ce specialitate aveți dumneavoastră, tovarășe director ?

— Sînt profesor de biologie.

— Și de unde pasiunea, priceperea aceasta pentru tehnică ?

— Îmi place foarte mult și mă dedic ei pentru că sînt convins că aceasta este viitorul, că așa trebuie să-i formez pe elevii mei.

La Recea, la poale de Făgăraș, se face învățămînt modern. Este acolo un om, un adevărat pedagog al zilelor noastre, care a angajat toată școala, toată comuna în această operă vastă pe care o săvîrșesc în anii socialismului învățămîntul, educația, societatea noastră.

MONICA VERDES

Demonstrație practică în laboratorul pentru optimizarea procesului de învățămînt.

Repere pentru renovarea predării matematicii

Recent, Societatea de științe matematice a organizat la Iași o consfătuire națională a profesorilor de matematică în care au fost dezbătute pe larg modalitățile modernizării predării geometriei în învățământul de cultură generală. L-am rugat pe profesorul A. Haimovici, care a condus lucrările consfătuirii, să ne expună concluziile acesteia.

— Una din primele concluzii — ne-a spus d-sa — pe care le-am desprins în urma dezbaterilor din această consfătuire ar fi aceea de a se acorda atenție revizuirii conținutului geometriei predate în școală, astfel încât ea să devină un mai bun model al lumii fizice exterioare cât și să contribuie într-o mai largă măsură la formarea gândirii corecte a elevilor.

— Aceasta presupune elaborarea unor noi programe?

— A unei programe unitare de matematică în care să fie cuprinse diversele discipline matematice predate astăzi în școală. Ceea ce s-a făcut până acum în acest sens, adică includerea unor teme tradiționale de geometrie în analiză sau a unor teme de trigonometrie în geometrie, constituie abia un început care trebuie continuat și aprofundat. În consfătuire au fost puse în evidență elemente de geometrie clasică, valabile în continuare pentru dezvoltarea gândirii elevilor, și s-a subliniat necesitatea accentuării punctului de vedere axiomatic, fără a se merge pînă la o predare rigid axiomatică, precum și necesitatea împletirii armonioase a elementelor tradiționale de geometrie, cu cele de geometrie modernă, realizându-se totodată o degajare de balastul unor cunoștințe inutile.

— De pildă?

— De pildă, raționamentul sintetic, efectuat direct asupra figurilor, fără interpunerea unui aparat analitic suplimentar, este un element al geometriei tradiționale care datează încă de pe vremea lui Euclid și care, fiind foarte valoros, trebuie menționat. El are calitatea de a contribui la dezvoltarea gândirii și inventivității atât de necesare omului modern. Pe de altă parte, spiritul axiomatic, ca element modern, este, de asemenea, de natură să contribuie la stimularea gândirii elevului. Am mai putea da și alte exemple, citate de altfel chiar în cadrul lucrărilor consfătuirii. S-a accentuat, de exemplu, necesitatea împletirii algebrei cu geometria prin folosirea structurii de spațiu vectorial, necesitatea de a utiliza diverse transformări geometrice — translații, rotații, afinități, simetrii — și de a distinge

— Convorbire cu
prof. dr. docent
ADOLF HAIMOVICI,
președintele filialei
din Iași a Societății
de științe matematice —

proprietățile figurilor geometrice după natura lor.

— Ce idei au fost avansate cu privire la criteriile de selecție a materialului de studiu înutil?

— Selecția să fie operată în funcție de gradul de utilitate a noțiunilor respective în matematica studiată ulterior și în alte discipline beneficiare. Unii profesori și-au exprimat nostalgia după dispariția unor capitole de geometrie, cum ar fi acele foarte elegante capitole al construcțiilor geometrice. Dar aceste frumoase construcții nu se mai folosesc nicăieri. Și, firește, nu trebuie să ne conducem în selecția noțiunilor introduse în programă după criteriul esteticului, ci după acela al utilității.

— Ați amintit de necesitatea includerii diverselor discipline matematice într-un curs unitar. La ce concluzie a ajuns consfătuirea în legătură cu modalitatea elaborării unui astfel de curs?

— Consfătuirea nu și-a propus să dea o soluție definitivă în această privință și nici nu i-ar fi stat în putere s-o facă. Dar a pledat pentru elaborarea ei. Deocamdată nu există nicăieri în lume un astfel de curs. Există în schimb un curent general care tinde către elaborarea lui. Chiar și la noi, trigonometria, disciplină veche de o sută de ani, a încetat să mai existe ca disciplină independentă. Ea a fost integrată organic în alte discipline. Această preocupare de integrare continuă.

— Cu privire la alte modalități de stimulare a gândirii elevilor...

— S-a susținut necesitatea unei mai mari preocupări pentru explicarea axiomelor la geometrie atât în clasele VI—VIII ale școlii generale cât și în anii I—III ai liceului. Aceasta pentru că ceea ce se admite indeobște în învățământul tradițional ca fiind cunoscut nu mai este supus unui raționament logic. Lăsându-se conduși doar de intuiție, elevii fac confuzii. În aceeași ordine de idei, ar fi util să se clarifice, pe material geometric, încă din clasa a IX-a, un număr de noțiuni fundamentale de logică formală. S-ar putea introduce noțiuni simple cum ar fi conjuncția, disjuncția, implicația, definiția noțiunii, clasificarea noțiunii etc. Aceasta pentru că și în matematică, la fel ca și la șah, elevul trebuie să știe regulile jocului pe care îl joacă. Nu este vorba de a face un curs sau un capitol special de logică formală, ci de clarificări dispersate pe materialul geometric studiat.

VICTOR OCTAVIAN

Preferăți

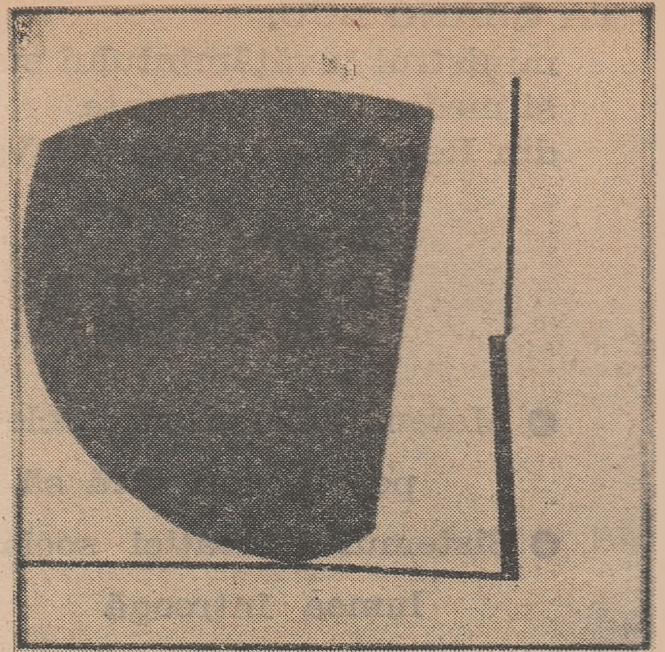
abonamentele pe termen lung!

În această perioadă se reinnoiesc abonamentele la ziare și reviste pentru anul 1972. Abonamentele pe un an întreg sint de preferat. Ele asigură pri-

mirea la vreme și fără întreruperi a revistei noastre, atât în timpul anului școlar, cât și în vacanțe.

Prețul unui abonament anual este de 52 de lei.

PASMORE

Abstract

Preocupări actuale în activitatea sindicatelor din învățământ

Să luptăm pentru a dobîndi înaltul titlu de „județ al hărniciei, cinstei, onoarei și demnității socialiste” — iată chemarea sub care se desfășoară activitatea tuturor oamenilor muncii din județul Argeș, chemare care a trezit un puternic și entuziast ecou în rîndul colectivului didactice și de elevi din toate școlile județului.

Comitetul sindicatului învățământ Pitești și-a axat activitatea în direcția transpunerii în viață a măsurilor cuprinse în planul alcătuit de Comitetul județean Argeș al P.C.R.

Printre acțiunile organizate de comitetul nostru, acțiuni pe a căror eficiență punem mult temel, se numără întrecerea pentru „grupa sindicală cea mai harnică”, la care au răspuns toate birourile grupelor sindicale din școlile municipiului nostru, precum și o serie de inițiative menite să determine îmbunătățirea activității profesionale, culturale-obiștuite și politico-ideologice.

De curînd, întreg activul sindical din școlile de cultură generală, liceele teoretice și de specialitate, unitățile din învățământul preșcolar ale orașului Pitești s-a întîlnit cu secretarul Comitetului municipal P.C.R., prilej cu care s-au discutat, în mod aprofundat, probleme ale vieții și muncii din școli, din fabricile și uzinele de pe șantierele de construcții.

Pentru a forma sentimentele de dragoste față de muncă, de respect față de marile realizări ale muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor, comitetul nostru a întreprins acțiuni pentru realizarea unei legături cât mai strînse cu sindicatele din întreprinderi, și, prin inter-

mediul acestei legături, să asigure cunoașterea de către elevi a noilor cetăți industriale și să le formeze convingerea fermă și hotărîrea de a deveni muncitori și tehnicieni de nădejde ai acestora.

Întîlnirile cu organizațiile sindicale din întreprinderi constituie un factor prețios și pentru îmbunătățirea continuă a pregătirii tehnico-productive a elevilor, în cadrul acțiunii de patronare a școlilor de către întreprinderi etc.

Din propunerile făcute de numeroase cadre didactice s-au conturat o serie de preocupări pe linia organizării activităților de perfecționare și modernizare a metodelor de predare, de îmbunătățire a programelor și manualelor școlare. Activul sindical a răspuns cu entuziasm hotărîrii luate de organele locale de partid ca, în trimestrul al II-lea al acestui an școlar, să se organizeze în Pitești un schimb de experiență pe tema „Educația prin muncă, pentru muncă, pentru tehnică și producție”, la care vor fi invitați reprezentanți din județele vecine.

Printre acțiunile înscrise pe agenda comitetului sindicatului nostru aș dori să citez, pentru importanța ei deosebită organizarea unei întîlniri cu cadrele didactice din școli.

Vom căuta, în continuare, să recepțăm cât mai sensibil cerințele, ideile și propunerile avansate de membrii corpului didactic, pentru a situa cât mai profund activitatea organizațiilor noastre sindicale în miezul preocupărilor actuale ale învățământului.

STELIANA STĂNESCU
Pitești

BLOC — NOTES

În unitățile de învățămînt sînt în plină desfășurare adunările generale și conferințele sindicale pentru dări de seamă și alegeri. Am notat în agendă în această săptămînă, citeva propuneri referitoare la îmbunătățirea activității viitoare, la perfecționarea stilului și metodelor de muncă ale membrilor de sindicat.

TIMIȘOARA

● Am reținut propunerea grupei sindicale de la Liceul cu limba de predare maghiară, ca viitorul birou să se preocupe de informarea politică curentă a tuturor membrilor de sindicat și în special a personalului administrativ și de serviciu, ca personal auxiliar de instruire și educare.

● La Liceul economic, biroul grupei sindicale va sprijini înființarea în școală a unui cabinet de științe sociale. De asemenea, s-a pro-

pus ca în preocupările viitorului comitet al sindicatului municipal să fie și informarea grupelor sindicale de organizarea de către Universitate a unor acțiuni, care să contribuie la perfecționarea pregătirii profesionale.

● Profesorul Trandafir Bălan de la Liceul nr. 6 a propus inițierea de către grupa sindicală din școală a unui studiu privind supraîncărcarea elevilor.

CRAIOVA

● Membrii de sindicat de la Școala generală nr. 21 au propus să se acorde o mai mare atenție cadrelor didactice talentate, organizîndu-se pentru acestea la Casa corpului didactic cenecluri literare, de artă plastică și fotografică.

● În cadrul adunării de alegeri de la Liceul pedagogic s-a propus ca pentru cadrele

didactice tinere, biroul grupei sindicale să organizeze dezbateri legate de pregătirea lor profesională, politică și ideologică.

● În planul de măsuri, adoptat la adunarea de alegeri de la Liceul nr. 1 se menționează propunerea ca viitorul comitet al sindicatului, în colaborare cu societățile literare și științifice, să se preocupe de organizarea unor simpozioane și sesiuni de comunicări, la care expunerile să fie făcute de cadre didactice cu o temeinică pregătire.

CONSTANȚA

● Preocuparea centrală a biroului grupei sindicale de la Școala generală nr. 27 va fi școlarizarea elevilor. În acest sens, s-a propus ca membrii sindicatului să întreprindă acțiuni pentru ca toți elevii să frecventeze în mod regulat școala.

TA QUANG BUU,
ministrul învățămîntului superior
și mediu de specialitate
din Republica Democrată Vietnam,

despre:

ȘCOALA VIETNAMEZĂ

- **Matematicile și succesele Revoluției ● Nu-i putem învinge pe agresori fără să dispunem de sute de mii de ingineri...**
- **Sistemul educației socialiste trebuie să se afirme în lumea întreagă**

Zilele acestea a fost semnată la București o înțelegere de colaborare pe anii 1972—1976, între Ministerul Învățămîntului din R. S. România și Ministerul Învățămîntului Superior și Mediu de Specialitate din R. D. Vietnam. Documentul, semnat de Mircea Malița, ministrul învățămîntului, și de Ta Quang Buu, ministrul învățămîntului superior și mediu de specialitate din R. D. Vietnam, prevede, printre altele, schimburi de cadre didactice și tineri cercetători, de studenți, în vederea documentării și specializării, precum și dezvoltarea schimburilor de informații în domeniul învățămîntului.

Am folosit prilejul vizitei în țara noastră a ministrului vietnamez, pentru a-l ruga să ne vorbească despre ceea ce preocupă în mod deosebit, în etapa actuală, statul și poporul din țara prietenă cu privire la pregătirea tinerei generații. Domnia sa a răspuns solicitării noastre cu o deosebită amabilitate.

— **Matematician, deci? Considerați că există vreo legătură între o știință atât de abstractă, ca matematica, și istoria atât de rămintată a epocii noastre, în general, și a țării dumneavoastră, în particular?**

TA QUANG BUU: Încă din anii cei mai negri ai clandestinității, Partidul nostru s-a declarat pentru o cultură populară, națională și științifică. După cucerirea puterii, la 19 august 1945, noi am făcut totul pentru a lichida analfabetismul și a dezvolta învățămîntul de toate gradele. Conducătorii noștri, în frunte cu regretatul Ho Și Min, au subliniat de pe atunci rolul din ce în ce mai important pe care îl joacă matematicile în dezvoltarea științelor naturii și a tehnicii, în conducerea economiei, precum și în dezvoltarea științelor sociale.

Ministerele de resort au luat numeroase măsuri pentru a descoperi, încuraja și stimula talentele matematice încă din primul ciclu al învățămîntului general. De aici, o veritabilă ecloziune de tinere talente. Universitatea din Hanoi, Politehnica și institutele pedagogice pregătesc, anual, aproximativ 500 de matematicieni. Celelalte țări socialiste ne ajută în formarea a altor 150 de absolvenți de universitate și 30 de doctori în matematică. Acești matematicieni fac mai ales muncă didactică. Ei își propun să creeze un învățămînt matematic bine structurat, riguros, dar ușor de asimilat, dinamic și, pe cât posibil, atrăgător. Din această cauză, dacă ne bucurăm de succesele matematicienilor din generația actuală, noi contăm mai ales pe marii matematicieni vietnamezi ai generației de mine.

Totuși, în afară de munca la catedră, căreia îi acordăm prioritate, mulți dintre noi întreprind cercetări asupra problemelor fundamentale ale matematicilor moderne, teoretice și aplicate. Cei mai mulți au ajuns la aceasta după ani întregi consacrați rezolvării problemelor ridicate de război sau de construcția socialismului. Alții se dedică acestor probleme din vocație, sau pentru a-și continua munca de doctorat. Noi îi sprijinim pe cei din urmă, fără ca prin aceasta să-i descurajăm pe ceilalți.

În ceea ce mă privește, eu am continuat să fac matematică din obișnuință, dar mai ales pentru că sînt antrenat din plin în mișcarea generală condusă de Partid. Războiul este cu atât mai dur, cu cât este mai lung. Prin exemplul său personal, președintele Ho Și Min ne-a învățat cum

să muncim, cum să ne distrăm și să ne odihnim, cum se duce războiul, iubindu-ne în același timp soțiile și contribuind la creșterea natalității (personal, sînt tată a 6 copii, dintre care 4 născuți și crescuți în junglă). Folosind o expresie la modă, el ne-a antrenat în time sharing-ul ordina-toarelor.

Cît privește matematica, problema se pune altfel, deoarece este vorba de pasiune. Un adevărat matematician — nu vreau să spun un mare matematician, pentru că din aceștia există foarte puțini — cînd a atins un anumit grad de gândire abstractă, poate să facă matematici oriunde și oricînd, fără să aibă nevoie de condiții materiale speciale, spre deosebire de un fizician sau un inginer, bunăoară.

Nu trebuie, deci, să ne temem că un ministru matematician consacră prea puțin timp matematicilor. Ci, mai curînd, dimpotrivă. Nu conchid că trebuie să-i împiedicăm pe miniștri să se dedice pasiunilor lor favorite, dar le revine responsabilitatea de a-și alege temele, metodele și colaboratorii adecvați, pentru a nu le consacra prea mult timp, realizînd, totuși, lucruri de nivel înalt. Natural că trebuie să fie un matematician solid înainte de a deveni ministru și, pe cît posibil, să aibă un antrenament intensiv, de la vîrsta de 17 ani, într-o pepinieră de viitori matematicieni, cum sînt în Franța clasele speciale.

Cel puțin aceasta este impresia unuia care și-a servit țara atît în calitate de ministru, cît și de viceministru, fără întrerupere, din septembrie 1945, din care 15 ani (1946—1961) la Apărarea Națională, unde nici o neglijență nu este permisă, mai ales în timp de război (1947—1954).

— **Care sînt particularitățile școlii vietnameze în condițiile construcției socialiste?**

TA QUANG BUU: Școala vietnameză s-a dezvoltat rapid, conform politicii noastre culturale pe care am amintit-o mai înainte. Începînd de la cel de-al III-lea Congres al Partidului nostru — în toamna lui 1961 — am adoptat următoarele principii directoro: 1) Educația trebuie să se pună în serviciul Revoluției; 2) Învățămîntul trebuie să fie intim legat de munca productivă, școala de societate și teoria de practică. Eram convinși că nu putem să-i învingem pe colonialiștii francezi fără să avem la dispoziție sute de mii de bacalaureați și că nu am putea învinge pe agresorii americani fără să avem la dispoziție sute de mii de ingineri. Iată pentru ce, la o populație

Revista
presei
pedagogice

Numărul pe octombrie a.c. al binecunoscutei reviste italiene „Vita dell' Infanzia” se distinge printr-o mare varietate tematică: implicațiile psiho-etice ale muncii profesorului, învățarea cititului (scrisului) la grădiniță, educarea în spiritul păcii, jocul ca activitate, formarea celor dintii concepte matematice, simțul stereognostic, circulația pe stradă a copiilor, mobilarea spațiului de lucru și de recreare al celor mici, copilul bolnav etc.

De fapt, nu este vorba doar de o varietate tematică, ci și de o mare actualitate a problemelor abordate, dublată — așa cum dezvăluie o lectură atentă — de justetea și consistența celor mai multe dintre observațiile, sublinierile și concluziile pe care le conțin paginile revistei. Efectele nocive ale atitudinii tiranice și importanța calmului și condescendenței educatorului în relațiile cu copilul (articolul „Profesorul”), modalitățile concrete de clasă-punte între grădiniță și școală (elementară?) de învățare timpurie a scris-cititului (dezbaterea „A citi și a scrie din grădiniță” purtată pe mai multe numere, începînd din septembrie 1970), necesitatea ca jucăriile să ofere posibilitatea efectuării unor experiențe reale (articolul „Activitatea de joc”), jocuri matematice care pot cultiva conceptele spațiale („cîmp”, „margină”, „înăuntru”, „în afară” etc.) și cerințele pedagogice ale folosirii lor (articolul: „Jocuri și concepte matematice în primele experiențe ale copilului”) — iată numai cîteva din sublinierile pe care revista le face în atenția cititorilor.

Ca și în alte rânduri, reținem aspectul grafic foarte îngrijit și, mai ales, foarte bine adaptat scopurilor informativ-pedagogice ale revistei: fiecare fotografie, fiecare schiță sau desen are o contribuție certă la elucidarea problemelor, fiind pentru cititorul revistei un mijloc în plus de îmbogățire a cunoștințelor.

S.P.

„L'École et la nation”, organ al Partidului Comunist Francez, revistă de sociologie a educației, de psihopedagogie școlară și socială, ne oferă și în numărul din octombrie (202) o problemă diversă, concentrată în materiale care nu pierd din vedere poziția individului — elev sau profesor, copil sau părinte — într-o societate a profitului, în stadiul capitalismului monopolist de stat.

„Paginile părinților” informează asupra propunerilor de lege privind orientarea și dezvoltarea învățămîntului în sensul formării profesionale a elevilor. „Viitorul aparține unui învățămînt tehnologic și profesional de masă și de calitate”.

Ca de obicei revista conține un grupaj de materiale axate pe o temă centrală, de data aceasta în atenția autorilor (Marie-Thérèse Goutmann, I. Bonnafé și T. Lainé, Gilbert Martin, René Angelergues) sînd copiii handicapați. După cum se subliniază și în introducerea ciclului, problemele sînt abordate critic, „din punct de vedere politic”, depășind sfera strictă a învățămîntului și a familiei, fiind considerate de către P.C.F. de importantă națională. Cele patru articole: „Cîteva propuneri”, „Copilul, familia, școala, psihiatria sectorului”, „Cu privire la prevenirea neadaptărilor”, „Crierul și inteligența” consemnează și dezbate cu luciditate și în mod angajant această realitate, de la analiza situației handicapatului din punct de vedere științific și social pînă la propuneri eficiente care urmăresc integrarea sa într-o viață care-l solicită ca energie umană și-l face să se simtă necesar colectivității.

Mai amintim și articolul inserat la rubrica „Probleme în discuție” care se referă la planul de înnoire a învățămîntului francez în școala elementară.

Y.B.

de 20 milioane de locuitori ai R. D. Vietnam, frecventează școala în prezent 6 milioane, dintre care 70 000 învățămîntul superior în țară și 12 000 în alte țări socialiste, din care 1 200 în România, fără să punem la socoteală pe cei mai mult de o mie de doctoranzi (130 în România). Acestea reprezintă eforturi mari și succese importante. Cu toate acestea, noi pregătim măsuri pentru îmbunătățiri importante, care vor avea chiar dimensiunile unei veritabile reforme.

— **Considerați că învățămîntul are trăsături care îl individualizează în mod esențial de la națiune la națiune? Se petrece, oare, o omogenizare a lui pe toată planeta?**

TA QUANG BUU: Experiența altor țări, chiar mai puțin dezvoltate, este foarte importantă. Dar nu va fi o omogenizare pur și simplu; va fi o apropiere și o diferențiere nedefinită. Cu cît rămîn mai mult în România, cu atît descopăr comori în sistemul dv. de învățămînt, în arta dv. populară, în intelectualitatea dv. și în sentimentele dv. Dar cu atît mai mult doresc să mă întorc repede în țara mea, cu speranța de a mai reveni să vă vizitez. O mare, o frumoasă țară, este mare și frumoasă în măsura în care ea îi ajută pe cei ce o vizitează să rămînă ei înșiși și nu să se dezmință. Tot astfel, colaborarea în domeniul educației — care va juca un rol din ce în ce mai important — îi ajută pe coparticipanți să se confirme și să se afirme, permițîndu-le în același timp să se apropie.

Pentru moment, este necesar ca sistemul de educație socialistă să se confirme în lumea noastră socialistă și să se afirme în lumea întreagă. Ultima conferință a miniștrilor învățămîntului superior din țările socialiste, ținută la București, a avut rezultate excelente în acest sens.

— **Care este, după dumneavoastră, semnificația înțelegerii pe care ați încheiat-o recent la Ministerul Învățămîntului din R. S. România?**

TA QUANG BUU: Acordul pe care l-am semnat împreună cu ministrul Malița este un acord de prietenie și de înțelegere frățească între cele două ministere ale noastre. Este un lucru foarte important. Mai întîi aceasta înseamnă reafirmarea prieteniei, a solidarității și a unității de vederi care leagă partidele și popoarele noastre în toate domeniile. Apoi, acest acord precizează conținutul, cadrul și mijloacele pentru dezvoltarea în mod concret și util a cooperării între cele două ministere. În sfîrșit, el a precizat măsurile în vederea stabilirii de relații directe între personalități competente ale celor două țări. Sînt convinși că o bună aplicare a acestui acord, semnat pentru început pe o perioadă de 5 ani, va marca o cotitură în dezvoltarea relațiilor de prietenie și solidaritate între cele două țări. El va permite să organizăm această apropiere și diferențiere la care m-am referit mai înainte, fără de care orice bună cooperare este greu, dacă nu imposibil, de imaginat.

GEORGE CORBU

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU